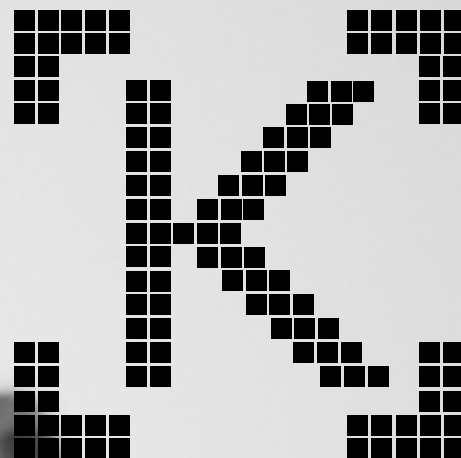

#28

JUNI 2012 • 6. ÅRGANG

GATEMAGASINET KLAR

Tilstedeværelse • Toleranse • Ydmykhet

6-9

KRAFT

Gatemagasinet Klar har snakket med Trond Henry Blattmann, kristiansanderen som er talerør for overlevende og etterlatte etter terroren i Oslo og på Utøya, om følelsene og rettssaken som pågår.

10-13

Å VÆRE

Han har fire tusen CD'er hjemme – mesteparten klassisk musikk. Han valgte cello fremfor fotball i barndommen. Han var skoleflink og en skikkelig lesehest - likte å samle kunnskap i tidlig alder. Det blir mye annerledeshet ut av det.

16-19

PÅ KANTEN

Kjell Skaugen ble født på Stathelle i 1936. Han opplevde okkupasjonen med mørklegging og tyskere, men husker barndommen som en god og trygg tid lik de fleste unger på stedet.

Innhold GM KLAR no 28 Annerledeshet

22-25 36-39

RØDT

Mot alle odds ble han valgt til ordfører i Risør for vel fire år siden, og han ville fremdeles ha vært det – om folket hadde fått bestemme. Hva er det med denne mannen som gjør at partiet Rødt får fjorten prosent av stemmene i Risør, mens de i resten av landet kun får to-tre prosent?

MENING

I sin mest depressive periode skrev han bøker og skapte, Visefestivalen, planla opplevelsessenter i Setesdal og startet Protestfestivalen. Sistnevnte sammen med Kai Erland. Hans kreativitet springer ut av dødsangst og depresjon. Han må jakte på engasjement for å holde angsten unna.

SIDE	INNHold
6	Får kraft i vissheten om Torjus vilje
10	Å være annerledes er en innvendig opplevelse
14	Gatejuristen i Kristiansand
16	På kanten av stupet
20	Idrett for unge i alle aldre
22	Folkets ordfører
26	5 på gata
29	Opplysende om ettervern og behandling
30	Indre krig og fred
32	Stifinner og historieforteller
36	En anarkistisk liberalkonservativ bohemkristen hippie-cowboy
40	Årets Jobzonevinner
41	Filovoffen
42	Klara og den nifse skipperen
44	En annerledes hemmelighet
46	Jeg tenker nok du skjønner det sjæl
48	Gatemagasinet Klar til Telemark
49	6, februar
50	Se alltid lyst på livet
54	Når flukten blir normalisert

LEDER

I dette nummeret vil jeg illustrere temaet, "Annerledeshet", gjennom å ta for meg

**VÅRE SMÅ SØSKEN
VI HAR EN LITEN SØSTER
VI HAR EN LITEN BROR
SOM ER LITT ANNERLEDES
ENN ANDRE BARN PÅ JORD.**

**DE KOM TIL DENNE VERDEN,
DET VANSKELIGE STED,
MED MINDRE HÅNDBAGASJE
ENN VI ER UTSTYRT MED**

Personlig kjenner jeg mange av disse små, de Inger Hagerup her skriver om i sitt vakre dikt. Og jeg kan med hånden på hjertet fastslå at jeg alltid føler meg positiv annerledes etter en samtale med en person med Down syndrom. Ingen av de bærer masker. De fremstår som den der er; mennesker som har litt større behov for omsorg og nærhet enn vi andre. Når de viser meg sin glede, så er det uten hemninger. Noen forsøker å fremstille alkohol positiv gjennom å markedsføre fyllegleden som ærlig og oppriktig. Det er feil. Den fugledanslykken fulle folk viser, er hysterisk. Mine venner med det ekstra kromosomet, viser oppriktighet i gleden og i sorgen. Vi har mye å lære.

**VI VOKSNE ER SÅ STORE
I GJERNING OG I ORD.
VÅR LILLE BROR OG SØSTER
BLIR ALDRI RIKTIG STOR.
VI HAR VÅR ENG OG ÅKER.
VI HAR VÅRT KJØPMANNSKAP.
OG VI BEREGER LIVET
I VINNING ELLER TAP.**

Like før jul, 2011, støttet regjeringen forslaget om tidlig ultralyd, i uke 12. Innføringen av tidligere ultralyd skal bidra til å oppdage om fosteret viser tegn på Downs syndrom og andre sykdommer. Det er viktig for meg å få frem at jeg har problemer med å se på den ydmykheten, de spektre av følelser som personer med Downs syndrom viser som sykelige. Foreldre av barn med Downs syndrom uttrykker det samme. Det er klart at det å skulle ta ansvaret for et barn som er annerledes enn andre barn, som viser sine sorger og gleder med en styrke andre barn ikke gjør, helt sikkert er slitsomt til tider. "Men det veies opp av alt det positive", sier en forelder.

**DET ER SÅ LETT Å SKUBBE
DE SMÅ OG SVAKE VEKK
OG LA DEM STÅ TILBAKE
MED HJELPELØSE TREKK.**

Hva er det så som bidrar til at ni av ti vordende foreldre som får vite at barnet har Down Syndrom tar abort, ifølge Medisinsk fødselsregister? Sannsynligvis frykten for at de ikke skal kunne takle det som er annerledes. Vi lever i et samfunn der alt skal være perfekt, ikke minst våre barn.

"Hvis du kunne velge, ville du helst blitt født uten det kromosonet som gjør at du har Downs syndrom", spurte en journalist skuespillersken, skribent, journalist og samfunnsdebattant, Marthe Wexelsen Goksøyr. "Det hadde jo vært det enkleste, men da hadde ikke jeg vært meg", svarte den kloke unge damen.

**DET ER SÅ LETT Å GLEMME:
NÅR SISTE BÅT SKAL GÅ
MÅ ALLE PASSASJERER
LA ALL BAGASJE STÅ**

**DA BLIR DET KANSKJE LETTEST
FOR DISSE SMÅ, FORDI
DE BARE HAR ET HJERTE
MED SORG OG GLEDE I.**

Jeg påstår at alle vi andre har så mye å lære av disse annerledes barna, som vi vil fjerne gjennom å telle kromosomer før de er født. Vi trenger deres positive annerledeshet. Vi trenger dem som eksempler på at livet kan leves godt uten masker. Vi trenger derfor et lovverk som ser verdien av Mennesket! Et lovverk som gir foreldre mulighet til å ta imot barn, uavhengig av kjønn, sykdommer og utseende. Et lovverk som beskytter oss mot vår frykt for at det ufødte liv ikke skal passe inn i den forventede rammen.

De kom med "mindre håndbagasje enn vi er utstyrt med", men de drar med mer i kofferten enn vi andre når vi forlater denne jord. For de har levd ut hele seg. Mens vi andre har stengt det inne, for å slippe å bli avslørt som mennesker, som feilbarlige mennesker:

**OG GLEDEN ER SÅ DEILIG
MEN SORGEN ER SÅ TRIST.
DET HAR VÅR LILLE SØSTER
OG BROR BESTANDIG VISST.**

**SÅ LA OSS GI DEM GLEDEN
TIL DE SKAL GÅ OMBORD
MED SINE BARNEHJERTER,
VÅR SØSTER OG VÅR BROR.**

Oddmund Harsvik
Ansvarlig red.

TENK OM

TENK OM

VI ALLE MÅTTE VÆRE LIKE
FOR Å FØLE AT VI PASSET INN.

TENK OM

NÅR ALLE ANDRE LO,
MÅTTE VI LE MED.
OG NÅR ANDRE KRIGET
SKULLE HELLER IKKE VI HA FRED.

TENK OM

NÅR VERDEN FALT I GRUS FOR DEN ENE
SKULLE OGSÅ VI ANDRE FALLE NED.

TENK OM

ALLE GRÅTER,
PÅ SAMME TID OG STED.
NÅR NOEN SIER NO',
JATTER DE ANDRE MED

TENK OM

NOEN SA SIN MENING,
TALTE ROMA MIDT I MOT.
TOK DET FØRSTE SKRITTET,
OG STOLT FORLOT
KVADRATET.

TENK OM

NOEN LO OG LO,
MENS ALLE ANDRE GRÅT,
AT EN TOK SJANSEN
PÅ Å VÆRE ANNERLEDES,
OG HØSTET APPLAUS FOR DET

TENK OM

DET BLIR GODT NOK
Å BARE VÆRE MEG
OG DEG.

ODDMUND HARSVIK

FÅR KRAFT I VISSHETEN OM TORJUS VILJE

Gatemagasinet Klar har snakket med Trond Henry Blattmann, kristiansanderen som er talerør for overlevende og etterlatte etter terroren i Oslo og på Utøya, om følelsene og rettssaken som pågår.

📞 : ODDMUND HARSVIK

📷 : ODDMUND HARSVIK

Det var knapt en eneste av de mange tusen som møtte opp på Øvre torg den 25.juli for å hedre ofre, overlevende og pårørende etter den grusomme terroranslaget mot sivilbefolkningen, som ikke gråt av medfølelse og beundring over den styrken Trond Henry Blattmann viste med sin appell denne kvelden. Til tross for tapet av en av de kjæreste han hadde, sønnen Torjus, maktet han å mane til å vise kjærlighet, ikke hat. Han trøstet oss alle med sine ord. Derfor er det kanskje ikke rart at han stadig blir stoppet på gata og spurt: "Hvordan makter du det"?

ROLLER

Trond Henry vet kanskje heller ikke svaret på dette, men han tviholder på vissheten om at sønnen som så brutalt ble drept hadde villet at faren skulle bruke sine evner til å kjempe mot drapsmannens ideer, og for den åpenheten de begge var opptatt av. Men likevel, Trond; du står foran kameraene hver eneste dag. Forklarer saklig støttegruppens syn på rettssaken. Du fokuserer på at det er mange som bør skjermes fra å få vite alt. Samtidig vet vi at du bærer på en voldsom sorg. Vi som ser deg, forstår ikke hvordan du makter det? Det handler vel om hvilke roller jeg går inn i, og om å være meg. Som talerør for støttegruppa må jeg være profesjonell. Det hjelper ingen at jeg faller sammen i krampegråt og ikke får frem de budskap jeg skal formidle. Så snart jeg kommer inn på det personlige, begynner å snakke om Torjus, får jeg problemer.

HEDRER DE DØDE

Og under samtalen ser vi hvor sårbar Trond Henry Blattmann er. Hver gang han kommer inn på sine egne følelser rundt sønnens død, ser vi tårene og smerten i øynene. Han innrømmer at det mange ganger er tungt, men er streng på at han må velge å ikke grave seg ned i disse følelsene. Og igjen understreker han hvor viktig hans kunnskap om hva sønnen hadde villet han skulle gjøre er. Han henter sin styrke derfra. Og han fastslår med stolthet i stemmen: For meg er det viktig å stå for det samme som det Torjus og de andre deltakerne på Utøya sto for! Trond representerte ofrene på flere måter. Under rettsaken hadde han på seg en av Torjus sine jakker.

PRESSGRUPPE

Styrelederen og talsmannen for støttegruppen understreker at de skal ha en stor rolle i hvordan samfunnet skal takle tiden etter de grusomme massedrapene. Vi skal være det foretrukne talerøret for både ofre, overlevende og etterlatte. Det er vi som kjenner behovene. Vi ser i dag at ikke alle får den hjelpen de er lovet å få. Mange steder svikter helsevesenet, andre får ikke hjelp på skolene. Vi må presse helsevesen og andre hjelpeinstanser til å være proaktive, oppsøke etterlatte og overlevende, for å tilby hjelp. I Norge har vi en mentalitet om at vi skal klare oss sjøl. Derfor er dette viktig. Trond Henry forklarer at de er tre utpekte talerør for støttegruppa. Under rettssaken tar de hver sine tårn.

IKKE TV-SENDT RETTSSAK

Under de Nordiske mediedagene i Bergen debatterte Trond Henry Blattmann åpenhet med lederen av Norsk redaktørforening og VGs redaktør. Medias representanter fremla her sine meninger om hvorfor de ville ha tv-sendt rettssak. De argumenterte med at drapsmannen ville blitt avkledd foran hele verden hvis han ble vist på tv. Trond viste til at en del av hans oppgave var å skjerme de mange som ikke ville ha tålt eksempelvis morderens forklaring på hvordan han skulle halshugge Gro Harlem Brundtland. Se for dere mange 10 åringer, nøkkelbarn som kommer hjem til tomt hus, slår på tv'n og får slikt rett inn. Det hjelper ikke om dere sier at dere vil forsinke sendingene to minutter for å kunne redigere bort det verste. Dere vet ikke hva hver enkelt tåler. Jeg ser at vi har ulike interesser. Dere snakker på vegne av media. Jeg på vegne av medlemmene i støttegruppa, fastslo han, foran en fullsatt sal av mediefolk i Grieghallen.

"VET DET JEG TRENGER VITE"

Rettssaken rundt 22/7 er en uvanlig rettssak. Som regel er det ofrene som har hovedfokus. Her får gjerningsmannen det meste av fokuset. Mange mener han får for mye plass, og at det er forkastelig at han skal få misjonere fra rettssalen?

PERSONLIG HAR JEG IKKE BEHOV FOR Å LÆRE OM HANS BAKGRUNN. MEN JEG HAR FORSTÅELSE FOR AT DET ER VIKTIG FOR RETTEN Å SE HVEM HAN ER. JEG TRENGER IKKE VITE ANNET ENN DET JEG VET: HAN ER EN MASSEMORDER!

Under samtalen kommer vi også inn på den undergrunn av nettsider der folk er enige med drapsmannen.

ANONYME, FEIGE DEBATTANTER

De som legger frem sine meninger, anonymt på slike steder, er noen feiginger. Jeg er totalt uenig i meningene til SIAM, men de står i alle fall frem med fullt navn. De andre bør vi knekke ved å forlange at de skal stå åpent frem, mener Trond Henry. Disse feigingene har sendt familien Blattmann tre drittbrev, og bare noen dager etter at dette intervjuet ble gjort, kom det fjerde. Et ufyselig brev, vedlagt en pose med hundedritt. En kan ikke tro at friske folk kan begå slike undermåls-handlinger. De bør stå frem slik at de får den hjelpen de trenger. Men feighet er tydeligvis en del av personligheten deres, som fører til at folk med slik adferd ikke våger vise hvem de er, fastslår undertegnede!

ER TILGJENGELIG FOR PARTIET

Hva så om fremtiden? Trond Henry var politisk rådgiver i Fornyings og administrasjonsdepartementet inntil 22/7. Han har også vært en av frontpersonene i Kristiansand arbeiderparti og innvalgt bystyremedlem i mange år. Nå jobber han 50 prosent i Nav, og er tilgjengelig etter behov i støttegruppa. Vi spør om han har planer om politisk arbeid i fremtiden? Hvis partiet (AP) har bruk for meg, så er jeg tilgjengelig. Det eneste vervet jeg har per i dag, ved siden av støttegruppen, er styreleder i Vågsbygd samfunnshus. Slik min bestefar og far også var. Samfunnshuset gir mange tilbud og har en viktig funksjon i lokalsamfunnet, fastslår Trond.

Å VÆRE ANNERLEDES ER EN INNVENDIG OPPLEVELSE

Han har fire tusen CD'er hjemme – mesteparten klassisk musikk.
Han valgte cello fremfor fotball i barndommen. Han var skoleflink
og en skikkelig lesehest - likte å samle kunnskap i tidlig alder.
Det blir mye annerledeshet ut av det.

✦ : LEIF STRØM 📷 : TOR ERIK SCHRØDER

Men det var det røde håret som tiltrakk vår oppmerksomhet. Opplever en person med rødt hår seg som annerledes? Er temperamentet annerledes? Er det bare utenpå han er annerledes, eller stikker det dypere?

– Jeg har aldri opplev meg selv som annerledes på grunn av hårfargen, sier Hans-Christian Vadseth. Jeg tror nok min mor sukket tungt da hun fikk sin andre rødhårede sønn. I hennes generasjon var nok mobbing med ”rødt hår og fregner – vokser på greiner” mer vanlig. Jeg har ikke merket noe til det. Det faktum at jeg dro rundt med en cello på ryggen bidro nok mer til små ertende bemerkninger. Men det kunne jeg tåle.

– I det hele tatt kunne jeg tåle det meste fordi jeg hadde en trygg og forutsigbar barndom. Min oppvekst i Ålesund ga meg en god ramme med passende grensesetting og frihet. Jeg tror det har vært svært viktig for meg. Det har gitt meg trygghet og en grunnleggende selvtillit; jeg kan stå for det jeg sier og de beslutninger jeg tar.

LEGE ELLER PROFF MUSIKER?
Vadseth deltok aktivt i ungdomsmiljøet rundt Ynglingeforeningen. Her var det mye sang, spill og friluftsliv. Det var begrenset med fritidstilbud hvis man ikke spilte fotball, så spillingen tok mye av hans tid. Han utviklet det såpass at han spilte i symfoniorkesteret i Ålesund. Han lekte en stund

med tanken å bli profesjonell musiker, men tenkte at han aldri ville bli god nok til å bli stjerne (det finnes bare én Truls Mørk).

– Jeg skulle egentlig bli lege, men et stipendium brakte meg til University of Georgia – like utenfor Atlanta. Her studerte jeg journalistikk. Vi hadde en lærer som hadde vært visepresident i Associated Press og hadde dekket alt fra Kashmirkonflikten til krigen i Vietnam – studentopprøret i Paris og mye mer. Det avgjorde mitt karrierevalg – jeg ville bli journalist.

HAPPENING PÅ JOBBEN

– Min første jobb var i Sunnmørs-posten og deretter Fædrelandsvennen. Her var jeg ved lokalkontoret i Lyngdal i to år. Dette var en meget lærerik

"JEG HAR ALDRI OPPLEV MEG SELV SOM ANNERLEDES PÅ GRUNN AV HÅRFARGEN, SIER HANS-CHRISTIAN VADSETH. JEG TROR NOK MIN MOR SUKKET TUNGT DA HUN FIKK SIN ANDRE RØDHÅREDE SØNN."

periode. Så fulgte tre år i Dagbladet. Det var en sammenhengende happening – på godt og vondt. Det var både spennende og utfordrende for meg å komme inn i et slikt miljø – hvor det kunne drikkes til alle tider – også til lunsj. Arbeidsdagen var ustrukturert og lite organisert. Det ble noe helt annet da jeg kom over i VG i 1990 – her var det både orden og plan.

ET HJERTE SOM BANKER FOR VG

– Jeg ble hele seksten år i VG frem til 2006. Den arbeidsplassen har en stor plass i hjertet mitt. Jeg jobbet på mange plasser i avisen – de siste seks årene som nyhetsredaktør. Jeg var også to år i London som korrespondent. En drømmejobb syntes jeg. Bo i hjertet av London med alle de tilbudene som finnes der, og få betalt for det! Jeg hadde carte blanche til å dekke alt som skjedde i Storbritannia. Ved siden av politikk og skandaler var det på den tiden mange gode norske fotballspiller som markerte seg – Solskjær, Berg, Johnsen osv. Det var spennende tider.

SUKSESS PÅ NETTET

– I 2006 var jeg med på å starte opp nettstedet E24. Vi hadde frie hender til å utvikle en økonomisk faglig sterk portal, og budsjett til å sette i gang. Vi kunne ansette hvem vi ville og målet var klart: Vi skulle bli det største nettstedet på sitt felt i Norge. Vi vokste fra én ansatt til tjueto i løpet av ganske kort tid. Samtidig fikk vi det til å gå i pluss økonomisk. Nettstedet fikk seg en økonomisk knekk under finanskrisen, men er godt i gang igjen nå.

OPP OG NED I F-VENNEN

I 2008 ble jeg sjefredaktør i Fædrelandsvennen. De neste to og et halvt årene ble de mest utfordrende og lærerike i mitt yrkesliv. Jeg hadde store ambisjoner, mange vyer, og fikk

utrettet mye. Men det gikk dårlig i relasjonene mellom meg og de øverste tillitsvalgte for journalistene. Det gjorde at det ble vanskelig å nå alle målene, og jeg ble lei av motstand for motstandens skyld. Derfor valgte jeg å slutte. Jeg var ærlig på hvorfor. At jeg var så ærlig gjorde at jeg fikk mange forskjellige reaksjoner. Både positive og negative. Jeg har ingen dårlige følelser for Fædrelandsvennen – jeg har tro på prosjektet og har fortsatt mange gode venner og kontakter der.

LANGPENDLER

– Nå er jeg partner i First House som driver med rådgivning innen strategi og kommunikasjon. Vi er ti partnere og til sammen 25 ansatte. Jobben går ut på å forstå og gi rådgivning innen politikk og samfunnsliv. Det er utrolig spennende – og krevende. Jeg bor fremdeles i Søgne med min kone og tre barn, så det blir en del pendling.

HVEM ER ANNERLEDES?

– Tilbake til annerledeshet. Jeg tror vi mennesker er mer produkt av miljø enn arv. Jeg følte meg mest annerledes fordi jeg var ekstremt glad i å lese og lære. Jeg visste mer enn vennene mine og ville lære mer enn dem. Det å ha kunnskap om flere ting gjorde meg annerledes. Interessene mine fikk meg også til å være annerledes – jeg var mindre interessert i fotball enn gutter flest. Det at jeg spilte cello og likte klassisk musikk virket nok også litt sært på de andre.

– Å være annerledes er definert som stigmatiserende - synes synd på - noe man blir og ikke velger. På den annen side kan det være godt å være annerledes – ikke som alle andre. Det er sunt å tenke over det iblant – hvorfor har jeg blitt slik?

KAN MAN VELGE?

– På noen områder er det helt klart

hva man definerer som annerledes. Som for eksempel da vi fikk vår første neger i Ålesund (det var det vi sa den gangen). Jeg kjente også en som hadde mor fra Ålesund og far fra Kina. Han var annerledes uten å velge det. Uansett er annerledeshet mest en innvendig sak – interesser, viktighet i livet. Jeg tror at hvis du spør et menneske på gaten vil ingen være helt som alle andre. Det eneste handicapet jeg har som rødhåret er at jeg lett blir solbrent – glemmer jeg å smøre en liten flekk blir jeg illrød. Fordelen i dag var at du ikke var i tvil om hvem du skulle se etter da vi treftes til dette intervjuet – på den måten skiller jeg meg ut i mengden.

BARNA SER BEST

Vi voksne er flinke til å definere annerledeshet ut fra det vi ser – folks ytre. Barn forholder seg i tillegg også til det de mottar. Jeg ba et av barna mine fortelle fra skolen. Jeg prøvde å nevne han fra Pakistan. Hæ!? Mener du han med den røde ranselen? svarte hun da.

– Definisjonen av meg er ikke fordi jeg har rødt hår, hvit hud, ny dress eller joggesko – det er det jeg har av styrker og svakheter inne i meg. Jeg vet at når barna mine vokser til vil de kunne fortelle oss mye om annerledeshet. Jeg prøver å gi dem stabilitet, forutsigbarhet, rammer og kjærlighet. Til tross for min reising (som av og til gir dårlig samvittighet) føler jeg at vi har et godt familieliv. Jeg har en spennende jobb og livet er egentlig fantastisk.

GATEJURISTEN I KRISTIANSAND

Endelig er Gatejuristen også kommet til Kristiansand. Nå kan også folk som ellers ikke har penger til å fremme sin rett juridisk, få mulighet.

✦ : ODDMUND HARSVIK 📷 : ODDMUND HARSVIK

I følge leder for Gatejuristen Kristiansand, Liv Jorunn Hovda, er Gatejuristens målsetting å gi individuell rettshjelp til personer som er rusavhengige, eller personer som har hatt rusproblem.

– Formålet er å bedre sikkerheten ved å gi bistand, slik at den enkelte kan benytte seg av sine rettigheter.

Gatejuristen har per i dag kontorer i Oslo, Trondheim, Tromsø og Bergen og Kristiansand. – I praksis drives Gatejuristen som et helt ordinært advokatkontor, men skiller seg ut på tre viktige punkter: Vi arbeider oppsøkende, rettshjelpen ytes hovedsakelig av frivillige advokater og jurister, og rettshjelpen er gratis, fastslår Liv Jorunn Hovda.

De fleste sakene Gatejuristen får inn, er på velferdsrettens områder, dette er saker som faller utenfor den offentlige frie rettshjelpsordningen. Helse- og sosialretten utgjør den største gruppen av saker, ifølge statistikker fra andre Gatejurister. Noen eksempler på andre sakstyper er: Husleierett – oppsigelse, rett til midlertidig og varig bolig – kommunal bolig. Erstatning – oppreising,

arv, gjeld, klagesaker/søknader straffesaker/fører kort/bøter.

– I utgangspunktet følger vi saken fullt ut. Vi representerer klienten; tar kontakt med motparten, skriver brev og hjelper med søknader, skriver klagen for klienten. Videre gir vi råd og veiledning.

Gatejuristen i Kristiansand er et tiltak under Kirkens Bymisjon og har kontorer i Tordenskjoldsgate 67, like ved fylkeskommunehuset. De er samlokalisert med Batteriet, et annet tiltak under Kirkens Bymisjon.

Gatejuristen har per i dag kun én ansatt. – Det hadde vært fint om vi hadde hatt en stilling til, i det minste en halv. Slik det er nå er vi sårbare og vi må holde lukket i ferier og ved eventuell sykdom, sier Liv Jorunn Hovda.

Gatejuristen har to saksmottak per uke – tirsdag og onsdag. – Da er vi alltid tilgjengelig, med unntak av ferier. Tirsdager tar vi sakene fra Gatejuristens kontorer, klokken 16:30 – til 18:30. Onsdager fra SOFOTs Møteplass, fra klokken 11:00 til 13:00.

Gatejuristen har i dag tilknyttet 12 frivillige jurister og advokater.

Kontoret kan nås via
Telefon: 38120170
Mobil: 94141765
Mail: liv.jorunn.hovda@skbk.no

Se også: www.gatejuristen.no

Kjell Skaugen ble født på Stathelle i 1936. Han opplevde okkupasjonen med mørklegging og tyskere, men husker barndommen som en god og trygg tid lik de fleste unger på stedet.

✦ : GUNNAR SEM ✦ TROND MATHISEN MERDEM

Etter realskolen dro han til sjøs som salonggutt på «Belevelyn» i 1953. Skipet gikk med stykkgoods på Europa og Sør-Amerika. Mange sjøfolk falt som offer for alkoholen, og Kjell ble snart en av dem. Hva kan gjøre normale, sunne ungdommer til alkoholikere? Noen sier at det er genetisk. Andre skylder på miljøskader, skuffelser, følelse av utilstrekkelighet, drukning av sorg etc. Diagnosene er legio og forteller mer om holdninger og fordommer hos amatørpsykologene.

Lik mange alkoholrammete tok det tid før Kjell innrømmet for seg selv at han hadde problemer. Det skjedde først etter et fyllekalas i en kubansk havn i 1957. For første gang følte han at han måtte begynne dagen med en dram, fulgte innskytelsen og overså varselet. Han «reparerte», som det kaltes. På denne tiden var han alt en typisk uteseiler uten kontakt med hjemmet. Fram til 1962 sendte han ikke brev eller ga lyd fra seg på annen måte.

Hjemme i Stathelle var foreldrene fortvilte. De gjorde alt for å finne ham, eller i det minste få vite noe om ham. Men en uteseiler var like vanskelig å finne som en sild i Nordsjøen; mange seilte ikke lenger på norske skip.

På den tiden seilte Kjell med «Mirabella», et svensk skip i fart mellom London og Göteborg. Gjennom et forfyllet liv hadde samvittigheten og tanken på foreldrene gnagd på ham, særlig etter hver fylleorgie. Da ble nytt påfyll og ny rus medisinen som bedøvet anger, sorg og selvbekreftelse.

Kanskje var det nærheten til hjemlandet som endelig ga ham mot

til å ringe foreldrene fra Göteborg. «Kom hjem, Kjell!» ba faren innstendig. «Vi har ventet dag og natt.» Men samme kvelden ble det en ny fyllefest i Göteborg.

Neste morgen ble Kjell vekket av bestyreren på sjømannshotellet. «En mann skal snakke med deg,» sa bestyreren. «Han venter nede i resepsjonen.» «Be ham ryke og reise!» ba den omtåket sjømannen, som trodde at en av kameratene kom for å fortsette festen. «Nei, kom ned!» krevde bestyreren. «Dette er alvor.»

Nede i resepsjonen ventet faren til Kjell. Sammen med en bekjent hadde han kjørt hele natten for å nå Göteborg før sønnen forsvant til havs på nytt. De fikk ristet liv i gutten, som endelig lot seg frakte hjem til Stathelle for første gang på åtte år. Han var merket av mange års alkoholbruk, og knapt andre enn familien trodde vel at han noen gang kunne reise seg igjen. Men også andre var villige til å hjelpe. En kusine og mannen hennes meldte ham inn på styrmannsskolen i Oslo, og han fikk bo hos dem i skoleåret 1963/64.

Kjell klarte styrmannseksamen, og så kunne han søke seg hyre på nytt. Men igjen tok alkoholtrangen makten over ham. Den styrte ham gjennom hele andre halvdel av 1960-tallet. Han seilte i flere år på Østen, særlig på Papua Ny Guinea og øyene mot øst i det sørlige Stillehavet. Som den sosiale og fordomsfrie mannen han var, fikk han venner blant de innfødte, spesielt dem han seilte med. Men drikkingen fortsatte, gjerne med én flaske per dag. Så gikk det

som det måtte gå, og det endte med et black-out som sendte ham bevisstløs til sykehus i Singapore. Trolig overlevde han med et nødrep.

Han våknet til en verden av hvite skikkelser og trodde at han var kommet til Himmelen. Selv fyltiker kan som bekjent smette gjennom perleporten. Men etter en stund skjønte han at jordelivet ennå ikke hadde sluppet taket i ham. For i sykerommet satt både sjømannspresten og kona hans sammen med en fremmed tredjemann. «Dette er skipper Røsvik,» presenterte presten tredjemannen. «Og han trenger en styrmann.» Kjell trodde knapt det han hørte. Ville virkelig noen hyre ham etter denne kollapsen! Og i den forfatningen! «Jeg har vært i den forfatningen selv,» sa skipperen. «Men nå har jeg vært tørr i ni år.»

Dette var naturligvis et løft for den forsofne sjømannen. Og han prøvde virkelig å leve opp til forventningene da han seilte ut igjen. Skipper Røsvik førte et malmskip som fraktet bauxitt på Statene, Canada og Mellom-Amerika. Men det manglet mye på at Kjell hadde tømt sitt siste glass. Han prøvde vel å ikke skuffe den tillitsfulle skipperen, men tørsten brøt ned den gode viljen.

Det endte med full sprekk i Manchester. Likevel ga ikke skipperen opp å kunne redde den unge sjømannen ved kanten av stupet. Han fikk ham med seg til Bergen for avrusning på en klinikk og deretter til et opphold på sjømennenes helseheim.

>>>

"NOEN MENNESKER HAR STYRKE TIL Å VOKSE GJENNOM BITRE LIVSERFARINGER"

Mot slutten av 1960-tallet tok Kjell arbeid på land — i et malerfirma. Men alkoholtrangen og det daglige konsum var det samme. Han sto i ferd med å bukke under for alltid. Dramaet toppet seg i et minnerikt klimaks. Det skjedde på en malerstilling i Asker en formiddag i 1970. Der ble Kjell rammet av et forferdelig black-out. Plutselig visste han ikke lenger hvor han var, hvorfor han var der og hva han drev med. Han ble grepet av en navnløs redsel som slo ham ut på stedet.

Arbeidskameratene oppdaget straks at noe holdt på å skje med den likbleke gutten, som så ut som om han var på vei inn i vanviddet. «Er du syk? Kan vi hjelpe deg?» Et strå av fornuft bóret seg inn i det forvirrete tenkeapparatet hans. «Ring — far!»

Dette ble den smertefulle snuoperasjonen. Han ble sendt med fly til Geitryggen, hvor familien ventet. Og så fulgte den dramatiske kampen for å redde seg ut av alkoholismens klør. Bare den som har opplevd sånt kan fullt ut forstå den nådeløse prosessen. Det ble lange opphold på en klinikk i Fredrikstad før Kjell var kommet så pass til hektene at han kunne orientere

seg mot framtiden og et nytt liv. Mange — ja, kanskje de fleste regnet nok med snarlig tilbakefall da Kjell omsider dro til sjøs igjen. Men nå hadde viljen til å leve og minnet om alle nederlagene vokst seg sterkere enn tørsten. Og la det straks være sagt at Kjell siden aldri har smakt en dråpe alkohol.

Etter hvert som helse, krefter og selvtillit vokste, kom også lysten på videreutdanning. Han tok skippereksamen i 1975 og seilte en tid som overstyrmann. Men dette var under industrireisingen i Bamble, og på Rafnes trengte de en havneinspektør med nettopp den utdannelsen Kjell hadde. Han søkte og fikk stillingen, og dermed var hans tid som sjømann ute for alltid.

Det var først som tørrlagt at Kjell kunne satse på å få seg en familie. Han møtte Regien, en hollandsk jente på ferie i Norge. De ble gift i 1982, bygde hus og fikk to sønner. Ekteskapet varte i tolv gode år til Regien døde av kreft, og Kjell satt igjen med sønner på ti og sju år.

Sorgen kan drive mange til alkoholen, men ikke Kjell. Som enslig forelder fulgte han sønnene i oppvekst og utdanning og har hatt stor glede av dem.

Noen mennesker har styrke til å vokse gjennom bitre livserfaringer. Kjell Skaugen er en av dem. I dag er han en ressursperson med engasjement i forenings- og frivillighetsarbeid og har vært til støtte og hjelp for mange.

Med begivenhetene på avstand ser Kjell tilbake på fortidens utskielser med en god porsjon humor. Og han forteller gjerne. La oss avslutte med en hendelse fra Papua Ny Guinea. Han var bedt hjem til en bekjent blant de innfødte, til en hytte på høye stolper delvis ute i sjøen. En stige førte opp. Kjell hadde med seg drikkevarer, og det ble høy stemning. Utpå kvelden måtte han slå lens og spurt hvor det kunne gjøres. «Bak forhenget,» opplyste verten. Det fantes et forheng på den ene veggen. Kjell dro det til side og bøyde seg fram for å støtte neven i motsatte vegg under lensingen. Men det var ingen motsatt vegg, for her ble det pissert rett til havs. Dermed styrtet Kjell med et sjokk-vræl mange meter og endte i et plask i havet.

Vi vil tro at han ble edru ...

IDRETT FOR UNGE I ALLE ALDRE

Det er mer 60 års aldersforskjell mellom eldstemann, Alf Gumpen, og de kommende stjernene innen speedwaykjøring. Men her er alder bare tall. Spenningsnivået er på topp i alle alderklasser.

❖ : ODDMUND HARSVIK 📷 : ODDMUND HARSVIK

Det er første gang Klars utskremte bivåner speedwaykjørere på treningsbanen. Jeg kjenner det engasjerer og lysten til å forsøke øker med antall runder utøverne fullfører på banen.

LANGT OPPHOLD

– Det er et fantastisk miljø her, roper Alf for å overdøve smell fra motorer på tomgang!

Og i dette miljøet har du vanket i over 60 år, spør vi 76-åringen?

– Nei, langt i fra. Jeg hadde et opphold på 46 år, men de årene føltes som et komma i en setning når det gjaldt å komme tilbake. Det ligger mye sannhet i påstanden om at: "har du en gang lært å sykle, så glemmer du det aldri". I løpet av disse årene syklet Alf flere ganger Trondhjem-Oslo. Idretten til tross, han var storryker inntil han for et par år siden fikk diagnostisert KOLS. Noe som førte til at han erstattet sigaretten med snus.

LUKTA AV SAGMUGG

Alf gjør seg klar til å ta noen treningsrunder. Mens han kler på seg kjøredress og utstyr, snakker han med 10-åringen Thomas Topstad og 15,5 åringen Martin Eriksen. Sistnevnte får nå lisens til å kjøre 500 cb. Alf

og ungdommen er gjensidige beundrere av hverandre. Dette blir toppkjørere om få år, fastslår eldstemann. Alf strever litt med få startet sykkel, men får hjelp av nesteldstemann, Johnny Larsen (64).

– Det er tredje gang jeg kjøper den tilbake. Sist jeg solgte den, var for litt over et år siden. da følte jeg det var på tide å si at nok er nok. Men du vet; det er noe med lukta av sagmugg, ler Alf Gumpen. Han kikker på ungdommen på 64 år og sier muntert. – Godt å ha dere ungdommer til å hjelpe. Nå har han imidlertid bestemt seg for at det er slutt med løpskjøring. Det blir bare treningsrunder heretter. Han har i snart en mannsalder konkurrert med ungdommer på 51 år og oppover. De fleste har gitt seg etter passerte 60, men Alf fortsetter, fortsetter og fortsetter.

REN IDRETT

Speedway var i Alfs ungdom en stor idrett. De samlet opp til 12000 tilskuere i Kristiansand. Nå tilhører denne sporten de spesielt interesserte. Men foreldrene til de yngste, styret i NMK og aktive har troen på at rekrutteringen øker. Per i dag har de ca 300 medlemmer.

– Dette er noe for de du jobber med og for, Oddmund, hevder Alf. – Her

får en både føle mestring, spenning og tilhørighet. Dessuten er dette en ren idrett, bare se på skiltet. Der står det svart-rødt på hvitt.

ET FORBILDE

I løpet av den halvannen timen jeg var tilstede på banen, fikk jeg innsikt til å se hva Alf mener. Og jeg er enig i at dette må være noe for mange unge som ellers ikke finner livet spennende nok til å være i det. Her samles engasjerte mennesker rundt mekking, diskusjoner om utstyr og teknikker. Og etter å ha sett 10-, 15- og 75-åringene kjøre runder, kapper svinger så grusen står rundt dem, skjønner jeg at her produseres det mer dopamin, endorfiner og andre enzymer og signalstoffer enn noe skudd kan gi. Han synliggjør at sofaen og lenestolen ikke nødvendigvis trenger bli et fast oppholdssted, uansett alder. At livet ikke er slutt før det er slutt! Jeg ser frem til å følge deg noen runder på banen om fire år.

FOLKETS ORDFØRER

Mot alle odds ble han valgt til ordfører i Risør for vel fire år siden, og han ville fremdeles ha vært det – om folket hadde fått bestemme. Hva er det med denne mannen som gjør at partiet Rødt får fjorten prosent av stemmene i Risør, mens de i resten av landet kun får to-tre prosent?

✶ : LEIF STRØM ✶ : LEIF STRØM

Knut Henning Thygesen er nå varaordfører, og jobber som tømmer til daglig. Han har spesialisert seg på å renovere og sette i stand gamle hus i Risør, men jobber også med moderne boliger. Kanskje er hans engasjement for den gamle trehusbebyggelsen og Risørs særegne miljø en viktig grunn hans popularitet som politiker.

– Vi forvalter en nasjonal kulturarv. Vi har grunn til å være stolte av byen vår, sier han. Å være stolt av sitt lokalsamfunn og menneskene her er flott, det er en god drivkraft så lenge det ikke bikker over i selvgodhet. Er vi trygge på oss selv og vår identitet, kan vi også forholde oss til omverden med åpent sinn, uten å være selvgode. Det er godt å bygge et liv og en politikk på trygghet og stolthet. Tillat deg å være stolt, sier han.

Som første og eneste ordfører fra Rødt opplevde han et voldsomt trykk fra media og andre interesserte. Imidlertid måtte han, som alle andre ordførere, ha flertallet i bystyret med seg når noe skulle avgjøres.

– En fordel ved å være ordfører var at jeg kunne bruke hele min tid på politikk. Jeg kunne også fronte en del hjertesaker, som barnefattigdom, internasjonal solidaritet, kystmiljøet, arbeidsplasser, boligpolitikk og mange andre saker sammen med partiet.

– Jeg ønsket å bidra til et bilde av Rødt som et jordnært parti som er opptatt av folks hverdag, og som lytter til det folk har å si. Jeg håper jeg har bidratt litt til å bryte ned noen av de fordommene som finnes av Rødt. At vi har lyktes et stykke på vei er vel en jevn oppslutning tolv til fjorten prosent gjennom flere perioder et bevis på. Kona mi Tine har vært en viktig støttespiller, og hele partiet har gjort en kjempejobb. At vi er saklige, grundige og uredde er viktig rettesnor for oss. Stort sett greier vi det tror jeg, til høyresidas irritasjon..

RØDT ER LITT ANNERLEDES

– Ja, vi er nok annerledes – det er ikke til å komme bort fra. Heldigvis! Vår del av verden er jo så strømlinjeformet. TV og aviser

sender mye av det samme, politikerne likner på hverandre. Den vestlige kapitalistiske verden går i takt, også når det går i feil retning. Men folk er ikke alltid enige med den politiske makten når alt kommer til alt. Se på EU-saken. Det store flertallet i Stortinget var for EU – men folket stemte nei. I dag ser nesten alle at det var rett valg. Afghanistan. Folket ville ikke gå i krig, men av partiene var bare Rødt som gikk i mot. Forskjellen mellom fattig og rik øker, også i Norge. Et fåtall sitter på de store pengene og styrer mye av utviklingen. Rødt vil ha en politikk som bidrar til å snu denne utviklingen.

Hvordan havnet du på den røde siden?

– Jeg reagerer på urettferdighet, og ønsket å gjøre noe med det i praksis. Utallige diskusjoner rundt kjøkkenbordet hjemme i oppveksten har vært med å forme meg. Far var en tolerant lektor og mor en jordnær og praktisk sydame og drosjesjåfør. Hun fikk møte alle samfunnslag i drosja. Far var belest, men lyttet til våre uferdige synspunkter. Han belærte oss aldri. Vi fikk rom til å tenke og argumentere. Alle vi tre barna ble preget av det. Hjemmefra fikk jeg altså med meg både teori og praksis i bagasjen.

For femten år siden ga jeg ut en roman som heter Skanser, en bok om krig og kjærlighet, men også et oppgjør med krigens svart-hvitt-bilde. Livet er ikke svart-hvitt, selv om noen ønsker å fremstille både krigen og politikken sånn. Denne forståelsen av verden er viktig for meg og Rødt. Verden er full av farger og nyanser. Rødt er en viktig farge i fargeskalaen!

TIDLIG POLITISK ENGASJERT

– Det var mye politiske diskusjon i ungdomsmiljøet på -70-tallet; EEC-kampen var intens, og jeg ville forsvare den norske suvereniteten og demokratiet. Jeg var opptatt av internasjonal solidaritet og kampen mot apartheid. Og små lands rett til å bestemme sjøl, som Vietnam og Tsjekkoslovakia som led under USAs og Sovjets okkupasjoner. Så var det miljøvern. De første bøkene om overforbruk av jordas ressurser kom ut, og FNs

miljøkonferanse i Stockholm skapte diskusjoner. Jeg oppfattet meg som del av en venstreside da jeg var rundt tjue år. Mitt første politiske verv var i professorutvalget ved NTH der to studentrepresentanter fikk plass rundt professorenes store alvorlige bord.

VERNER OM KULTURARVEN

– I 1980 flyttet jeg tilbake til Risør som tømmer og spesialiserte meg på restaurering av gamle hus. Det var et tungt, men spennende og utfordrende arbeid. Jeg ble medlem av verneforeningen for Gamle Risør. Den gangen så mange negativt på disse husene – de var gamle og trekkfulle. Etter som årene har gått har folk blitt mer bevisste på at gamle Risør er en kulturskatt verd å ta vare på. Folk flest er i dag stolte og opptatt av å verne den gamle bebyggelsen.

– Akkurat nå er det en stor diskusjon i Risør fordi to fine områder i den gamle byen skal bygges i en såkalt moderne stil. Dette har folk liten sans for. Det skal bygges et par hundre, i all hovedsak, fritidsboliger midt i byen. Det blir svært dyre boliger og ikke i samklang med den gamle bebyggelsen. I Rødt er vi redd det vil ødelegge det historiske, idylliske og autentiske ved miljøet i Risør. Vi ønsker å sette strengere krav til arkitekturen, sikre helårsboliger og næringsarealer. Å være rød betyr også å ta vare på de gode kulturhistoriske verdiene. Når de trues av kapitalsterke utbyggere blir Rødt fort det partiet som taler kulturhistoriens sak. Vi tror det er til lokalsamfunnets beste.

RESPEKT FOR FOLK PÅ GULVET

Starten på Rød Valgallianse (Rødt sin forgjenger) var ingen dans på roser i Risør. Første året fikk de bare 78 stemmer. Men fire år senere fikk de inn Thygesen, deretter to representanter – så tre, og nå er de fire. Om det hadde vært direkte ordførervalg ville høyst sannsynlig Thygesen vært ordfører i dag, men Stortinget forandret valgloven slik at direktevalg av ordførere ble satt ut av kraft. Nå sitter han som varaordfører for Aps Par Lunden etter nok et godt Rødt valg. De to

partiene har flertall i bystyret. Rødt er mer enn et protestparti, vi påtar oss masse ansvar og jobber hardt med alternativer.

Hva er hjertesakene dine i dag?
– Å kjempe for reelt demokrati, der vanlige folk blir respektert og får innflytelse også over økonomien. Det må bli en mer rettferdig fordelingspolitikk. Det bør ikke være så stor forskjell på folk! Jeg skulle ønske det var mer respekt for folk på "golvet", de som skaper verdiene. Enkelte mennesker blir så ufattelig rike av andres arbeid. Det er ingen grunn til at vi skal ha et økonomisk system som gjør at en aksjespekulant tjener uendelig mye mer enn meg som er håndverker eller en sykepleier, lærer

eller industriarbeider. Forskjellen i økonomi er brutalt stor, selv i Norge. Det jeg mener er at kreativiteten og kunnskapen som finnes på "golvet" for ofte ikke tas godt nok vare på eller påskjønnnes godt nok. Den vanlige arbeider mangler i dag talspersoner i politikken. De blir usynliggjort.

– Ofte blir de som kalles taperne, eller den jevne arbeider, sett ned på som mennesker av de "på toppen". Det lærte mor som drosjesjåfør, det har jeg sett opp gjennom livet, også i rollen som ordfører og politiker. Samfunnstoppene er verken klokere eller mer kunnskapsrike enn andre. Men det er toppene i vårt samfunn som dyrkes, de vellykkede – av dem lages det glansbilder i media. Det er ikke fullt så stas å skildre

folks hverdag – opp klokka seks om morgenen – full jobb – og sliten hjem. Men i min verden er de heltene.

BARNEFATTIGDOMSPROSJEKTET

– I Risør begrenses livene til ett av ti barn på grunn av fattigdom og sosial utestenging. Nå håper vi på at et samarbeid mellom kommunen og frivillige foreninger gjennom et barnefattigdomsprosjekt skal gi resultater. Vi håper også på å kunne gi de som ikke greier ordne bolig selv et godt botilbud gjennom bedre boligsosiale tiltak. Ofte gjelder det for folk med rus- eller psykiske problemer. Alt dette tar tid, men det er viktig å prioritere i politikken. Det er så mye som trekker i motsatt retning!

FEM

PA

THOMAS GRIM

Jeg er en av dem selv som er annerledes. Jeg prøver å ikke leve et tradisjonelt A4 liv. Vi lever bare en gang, det er viktig å prøve noe nytt for normen kan bli ganske kjedelig.

KURT STANDENES

Folk som er annerledes kan eksempelvis være folk har det vanskelig i teori på skolen, men som mestrer praktiske oppgaver svært godt. Selv ser han på seg selv som litt A4, jobber som lærer og trives med det.

ANNE KATRINE HATLELID

Hun lurar på om det er så... Jeg er åpen for folk som er... og synes det høres greit u... lyst til å være som alle an...

Å BYEN

Klar spør 5 på byen: Hvordan forholder du deg til annerledeshet; til folk fra andre kulturer, annen adferd og livsstil, og til livsstiler som ikke helt er som din?

D mange som er A4? Er annerledes, t. Jeg har ikke andre.

CAMILLA HOLSETER

Jeg synes det er flott at folk er forskjellige. Å være annerledes betyr å være en minoritet, men hva er normalt da? Prøver å bli litt mer A4 men ikke helt der i dag.

INGE BENJAMINSEN

Mange er annerledes, men det er ikke negativt. Selv er han til de grader ikke A4, mener han. Har du det godt med deg selv, skal du være den du er.

Tekst Per Emanuelsen

Høyt oppe og langt nede

De fleste vil i løpet av livet oppleve det å være både høyt oppe og langt nede.

Noen opplever både ofte og raske skiftninger. Når vi er høyt oppe er det ofte godt å leve, og tilsvarende slitsomt og utfordrende når vi er langt nede. Andres suksess og vellykkethet kan være slitsomt når vi selv er langt nede. Når vi er langt nede er det ofte vanskelig å se og finne veien videre.

Jeg var nylig høyt oppe. Jeg var over skyene, himmelen var blå, og sola godt synlig i horisonten. Da kom ei flyvertinne bort til meg og begynte å snakke. Jeg hadde aldri sett henne før. Hun ville bare takke for noe jeg hadde gjort. Hun var en utflytta byklar, og fulgte godt med i avisen "Setesdølen". Og jeg som trodde at alle flyvertinnene i prostiet kom fra Iveland. Så feil kan en ta.

Tenke seg til å i utgangspunktet være høyt oppe, og selv da bli løftet, kunne kanskje bli i meste laget. For min del er nok ikke risikoen så veldig stor all den tid jeg opplever at min egen jordingsledning fungerer utmerket. Men, allikevel, du verden så godt det er å få gode ord. Fikk jeg ikke sagt det tydelig nok på flyet, så hjertelig takk. Men, har vi vært høyt oppe, så lander vi før eller siden. På vei fra flyplassen og ut på hytta den kvelden møtte jeg en bever. Den var langt nede, men du verden så vakker, elegant og stilig. Og ikke ble jeg redd heller. Men god tid hadde den. Så jeg måtte vente til den sakte, men sikkert kom seg over veien.

Selv når vi er langt nede finnes skjønnhet og gode mennesker.

OPPLYSSENDE OM ETTERVERN OG BEHANDLING

Fire jenter på første året på Kristiansand katedralskole, Gimle, valgte rusproblematikk og ettervern som sitt bidrag til Eilert Sundt-prisen 2012. Arbeidet med oppgaven har engasjert jentene. De vil lære mer om problematikken.

📍 : ODDMUND HARSVIK 📍 : ODDMUND HARSVIK

Karen Helene Bøhn Melhus, Julie Marie Wulff, Benedicte Iveland og Andrea Lilledrange er stolte over at de kom blant de 15 beste i konkurransen.

– Det var 60 deltakere. De aller fleste fra andre- og tredjeklasse. Vi er stolte over å ha nådd så langt, sier de fire under en samtale i Klars lokaler.

GRUNDIG FORSKNING

Og de har virkelig grunn til å være stolte. Målet deres var å belyse hvor effektiv rusbehandling er, og hvor viktig ettervernet er for å få gode resultater. De har intervjuet rusfeltet, fagfolk og politikere. De har snakket med rusavhengige, både aktive og passive. Konklusjonen av samtalen med politikerne, er at de har gode intensjoner, men har problemer med å forklare hva et godt ettervern er. De ser også at tilbudene er mange

og varierte, men ventelistene er lange. I konklusjonen beskriver jentene sine egne reaksjoner på den økte kunnskapen de har fått:

IKKE GODT NOK

” Denne undersøkelsen har åpnet øynene, og vi har fått et helt nytt syn på rusbrukere og ettervern. Da vi begynte hadde vi liten anelse om hva ettervern egentlig er, men fant fort ut at det er engasjerende”. Undertegnede er en av dem som er blitt intervjuet av de unge forskerne. Jeg har sett hvor alvorlig de har tatt oppgaven. De fulgte Klar-seminaret en lang dag, har tatt for seg de fleste kilder. Den endelige konklusjonen viser en god forståelse, og jeg er helt enig med forskerne i: ”Ettervenstilbudet er på rett vei, men foreløpig er det bare ikke godt nok”!

Men god var rapporten fra de fire engasjerte jentene!

INGEN TING ER SÅ FRYKTELIG SOM
FULLKOMMENHETEN. NÅR DEN ER NÅDD
KAN VI IKKE KOMME VIDARE, DA STANSE ALT!

ARVID BERGSTØL

Indre og fred

Av alt i universet er det bare du som er du. Slik hver blomst, hvert tre, hvert dyr er forskjellig fra alt annet, slik er mennesket skapt helt unikt. Alle har noe likt, noe felles, men det er bare mennesket som er så rikt at det eier sin egen fantasi, sine drømmer og forhåpninger, sin frykt og usikkerhet, sine seire og sin fremgang. Mennesket er skapt for å overleve, for å være produktivt, for å få mening og orden ut av verden. I tunge stunder støtte hverandre, vise følelser, dele tårer. I glade stunder le sammen og våge å vise klovnen i oss selv.

Tekst og illustrasjon Arvid Bergstøl. Inspirert av Søren Ventegodt

Det å være menneske er uhyre komplisert.

Mange mener det er så innviklet og uoverskuelig at det er en umulig oppgave å prøve å danne seg et overblikk og forstå hva livet går ut på og hva det vil si å være menneske. Livet rommer så mye, så mange ord, så mange områder å sette seg inn i. Men selvfølgelig skal vi forsøke å forstå livet og klarlegge alle de ulike nyansene i tilværelsen. Hvis vi erkjenner de grunnleggende prinsippene for hvordan vi kan leve et best mulig liv, kan vi ha stor glede av livet. Lærer vi først å kjenne de gode kreftene som bygger opp og de onde som river ned, da blir vi langt bedre i stand til å utnytte de gode kreftene.

Det å være menneske er å balansere mellom hundrevis av ytterligheter. Noen ganger bør vi unngå visse ytterligheter. Andre ganger skal vi kanskje dyrke dem for å forstå livet riktig. Hva vi enn foretar oss på livets overflate, er den store livskunsten alltid å være i grunnleggende balanse, det vil si å følge en rød tråd av mening. Sett med biologiske briller er vi mennesker en høyt organisert slimklump. Slik sett står vi på lik linje med alle andre store, levende vesener på jorden, trær, sopper, dyr. Hvis vi kikker gjennom et mikroskop kan vi se at hver eneste lille bit av oss er et mylder av amøber som kravler og kryper over hverandre. Hver av dem vet nøyaktig hva de har å gjøre og når og hvor de skal gjøre det. Når vi blir til mennesker under fosterutviklingen, starter det med at oppskriften på det å være menneske blir avlest. En enkelt celle, det befruktete egget, deler seg om og om og om igjen. Når cellene er blitt mange nok, koordinerer de innbyrdes hvilke celler som skal bli til hva, hud, beinmarg, lever, nervesystem og så videre.

Noe de levende organismene virkelig kan er å kommunisere med hverandre. De kommuniserer så bra at de smelter sammen til en klump, til den personen du er. Det er ikke bare ett "jeg" som oppstår, men to: Egoet i hodet, det vi tror vi er, og det dypere selvet, oppskriften på det å være menneske, virkeliggjort gjennom cellenes kontinuerlig samtale.

Vi mennesker er noen kompliserte vesener. Det fremgår tydelig av vår evne til indre konflikter, noe dyrene tilsynelatende slipper. Vi kan ha et dårlig forhold til oss selv, vi kan hate oss selv eller være i krig med oss selv. Vi mennesker kan simpelthen bli borte for oss selv og ende med å føle at livet er helt tomt, uten mål og mening. Dermed mister hele livet sin verdi. Dersom vi ikke liker oss selv og vår egen tilværelse, kan vi heller ikke regne med å føle at vi er verdt noe dypest sett, eller at vi betyr noe for menneskene omkring oss. Har vi derimot et godt forhold til oss, elsker oss selv, er i balanse med oss selv får vi et bedre liv. De indre konfliktene vi mennesker møter i oss selv skiller oss fra dyrene. Vi er mer kompliserte. Problemer i forhold til oss selv gir seg ofte utslag i at vi flakker forvirret rundt uten å vite hva vi dypest sett vil. Da kjenner vi ikke våre egne, dypere drømmer og lengsler. I stedet lar vi oss friste av alle slags overfladiske og intetsigende tilbud om umiddelbar glemsel og nytelse som lokker med flukt fra tomheten og slitet, - for ei stund. Vi mennesker er uutgrunnelige. Våre liv er store mysterier. Vårt kjøtt og blod bærer med seg evigheten, for vi har som de seneste

generasjoner av levende organismer vært uavbrutt i live gjennom tre milliarder år. Siden livets opprinnelse er livet gitt videre gjennom cellene fra generasjon til generasjon, og livet bærer en erindring med seg. Denne uendelige erindringen om livet fra tidenes morgen er et informasjonslager som vi kan dra nytte av. Vi bærer all verdens visdom i vårt indre. Denne dype visdommen kan kalles "den store bagasjen" vi reiser gjennom livet med. Den "lille bagasjen" derimot, er det fornuften greier å suge til seg. Men det er den dype visdommen som gir hver og en av oss mulighet til å leve verdifulle liv.

Flere av verdens store religioner og mystiske ordener har dette som sitt essensielle budskap: Stol på deg selv. Lev ikke blindt etter andres ønsker.

Livet blir nærmest uforståelig hvis vi prøver å analysere det med hodet. Men livet er faktisk temmelig enkelt, ja nesten banalt, når vi betrakter det med hjertet. Kunsten å være menneske er å kunne leve med denne dobbeltheten og fremfor alt stole på visdommen i sitt eget hjerte.

Livskunst handler om å ha et godt verdensbilde i hodet, at det gode kartet over virkeligheten er oppdatert til enhver tid. Er en iherdig og tålmodig, har strategisk sans, humor, og så videre, får man et godt liv. Men alle kan få en takstein i hodet eller bli utsatt for en bilulykke. Så har vi de som går rundt med en forestilling om at man i bunn og grunn ikke er noe verdt: ikke er man noe seksuelt attraktiv, ikke er man lett å være glad i eller verdifull som venn, man er ikke til å stole på, ikke noe å skryte av som arbeidskraft.

Mindreverdighetskomplekser, disse forkrøplede beskrivelsene av mennesket som de fleste av oss har i hodet, gjør det vanskelig å kjenne vårt dype selv. Dypt inne i oss har vi en guddommelig vakker oppskrift på det å være menneske som vi forsøker å virkeliggjøre. Men med et forkrøplet selv bilde passer vi elendig sammen med det dype virkelighetsbilde.

Å finne balansen mellom livets tre konkurrerende verdiområder, som hver er forbundet med sin egen, salige fryd, men som har en tendens til å utelukke hverandre gjensidig.

Det første verdiområdet er det erotiske, det sanselige. Det andre er det åndelige området, fryden ved å fordype seg, å erkjenne, å få innsikt.

Det tredje er det "borgerlige" området, tilfredsheten med å utrette noe, yrkesmessig så vel som innen familien, få barn og oppdra dem. Seksuell nytelse er nok den største sanselige nytelse som finnes. Men den som blir besatt av å jakte på den, er mer eller mindre fortapt fordi et slikt liv langt fra blir helt, rikt og balansert. At det er en stor ulykke å leve et liv som ene og alene handler om seksuell nytelse, er ikke så vanskelig å forestille seg. Så det er en gåte for mange mennesker at det finnes større gleder enn sanselig nytelse. Hva slags gleder skulle det være, sier de.

Men et eller annet sted, dypt inne i menneskesinnet, finnes den fineste sødme i livets største kvalitet: selve gleden ved å være til. Den kommer frem når vi er helt til stede i oss selv og livet er i balanse. Denne dypeste gleden ved livet er opplevelsen av meningen med livet.

STIFINNER OG HISTORIEFORTELLER

Er det en sti i Kragerø hun ikke kjenner? Neppe. I over tretti år har hun kjent byen og omlandets foranderlige natur på kroppen – trålet både fjell, skoger, viker og øyer - dag etter dag – år etter år. Hun har beskrevet dem både i radio og i bøker.

✶ : LEIF STRØM ✶ : LEIF STRØM

Lederen i Kragerø Turistforening Else Bjørg Finstad er et naturmenneske mer enn noe annet. Hun går minst tre turer med hunden Mio hver dag – i tillegg til å legge til rette for hundrevis av turer i regi av Turistforeningen.

– Ja, jeg kjenner nok naturen rundt Kragerø bedre enn de fleste, men vi er mange i foreningen som gjør en helhjertet innsats – både som guider

og hjelpere. Hver eneste søndag året rundt arrangerer vi en eller annen tur samt en god del på ukedagene. I tillegg har vi turisthytter med servering og andre arrangementer. Vi har skihytte om vinteren med servering av kaffe og vafler. Da er det skiturer som gjelder, og når været blir dårligere går vi på bena i skog og mark. På sommeren har vi eget hus i Stangenes i Portør – ute i skjærgården – her har vi også

servering og arrangerer fisketurer og rundturer med båt. Vi kan skryte av at dette er det eneste friområde i havgapet det er mulig å nå med bil.

KRAGERØ – ANNERLEDES SOMMER OG VINTER

– Den største forskjellen er om du kommer hit en søndag i juli så er det fullt overalt – på brygga, på kafeene både ute og inne, i butikkene og i gatene – det er et yrende liv av

voksne og barn. Det gir en fantastisk fargerik sommerstemning – byen yrer av liv. Folk fra over fire tusen hytter i omegn og tilreisende fra inn- og utland preger bybildet. På høsten og vinteren kan du rusle i fred i gatene – mange butikker og kafeer er stengt – det virker litt dødt. Men faktum er at det foregår en hel masse innendørs. Her er utstillinger, konserter, kulturkvelder og arrangementer for barn. Byen er ikke død – den bare flytter innendørs. Jeg vil si det er mange spennende aktiviteter for våre ca titusen fastboende innbyggere også vinterstid.

HULL I HJERTET

Else Bjørg Finstad er født og oppvokst i Kragerø – det vil si den gangen het det Skåtøy kommune. Den ble slått sammen med Kragerø i 1960. Hun er eldst av fire søsken – tre jenter kom i løpet av tre år så de opplevde seg selv som trillinger etter som de vokste til.

– Far jobbet i veivesenet mens mor hadde mange jobber – blant annet på en kjettingfabrikk. De lagde enorme kjettinger så vi syntes mor var en tøffing. I tillegg hadde vi en liten gård hvor vi dyrket grønnsaker og bær.

Else hadde en god oppvekst – fritt og fint med natur på alle kanter. Hun tok de vanlige skolene, men i en alder av atten ble det oppdaget en medfødt hjertefeil – et hull i veggen mellom høyre og venstre hjertekammer. Det var en komplisert operasjon på den tiden og lang rekonvalesens. Dermed ble skolegangen satt på vent. Hun gjorde ferdig videregående som privatist.

– Det var flott å ta det som privatist – så slapp jeg flere år på skolebenken. Men operasjonen krevde sitt, og så vidt jeg vet er jeg den eneste overlevende fra den typen operasjoner i dag. Jeg begynte

å jobbe som landpostbud – det var en flott jobb. Jeg husker spesielt på dagen da trygden kom. Jeg ble invitert flere steder inn til kaffe og kaker – da tok runden svært lang tid.

FRA SKRIVEMASKIN TIL DATA I NRK

– I 1977 fikk jeg jobb i NRK Telemark og ble der i tretti år – faktisk hele resten av mitt yrkesaktive liv. I starten var det små forhold så alle måtte gjøre alt. Jeg var både programleder, lagde reportasjer, intervjuer og egne programmer. Jeg jobbet mye med barn – det var en utfordring og mye moro. Jeg jobbet også mye sammen med Arnulf Møllerstad som hadde Friluftsmagasinet i over tretti år.

– NRK opplevde store forandringer i disse årene – og fremstår i dag helt annerledes enn før. Da jeg startet hadde vi vanlige skrivemaskiner. Visketasten var nesten som en revolusjon. Etter som datamaskinene gjorde sitt inntog fikk vi være med på en fantastisk utvikling. Det gjalt både i programproduksjon og gjennomføring. Den gangen hadde vi tunge båndopptagere som ikke alltid var å stole på – vi måtte klippe i båndene og lime dem sammen. Hva om en bit ble borte? I dag er alt mye enklere. Et intervju kan jo gjøres med en mobiltelefon. Men jeg synes vi var heldige som fikk være med på overgangen fra manuelle skrivemaskiner til data – vi fikk det i passende bolker slik at vi utvilket oss i takt med fremskrittene. Ikke alle likte dem underveis, men heldigvis hadde jeg et åpent sinn.

STORE BEGIVENHETER

Jeg opplevde mye spennende i disse årene. Vi hadde flere reportasjer fra Telemarkskanalen (som jo er aktuell i disse dager) – dronning Sonja var flere ganger med oppover kanalen – og jeg lagde reportasjer med og om henne. Så hadde vi OL i 1994 med

åpning i Morgedal – skisportens vugge. Det var en stor begivenhet med tenning av OL-ilden og mange celebre gjester. Ilden brenner faktisk ennå. Jeg føler meg som en utvalgt som fikk ha en spennende og utfordrende jobb gjennom så mange år. I 2006 ble jeg pensjonist og mer eller mindre heltidsengasjert i Turistforeningen og nestleder av Kragerø Historielag. Vel, jeg hadde vært medlem i tretti år, men nå fikk jeg jo bedre tid til å være aktiv.

EN AKTIV OG STOLT PENSJONIST

– Jeg har bidratt med to bøker: "Turer i Kragerø" og "Fra Gautefall til Havrefjell". I tillegg har jeg bidratt til Årboken til Kragerø og Skåtøy Historielag. Det er en ganske omfattende bok som forteller kommunens fargerike historie i ord og bilder. Den har kommet ut hvert år siden 1978.

Noe du er stolt av i Kragerø? Kragerøs stolthet er skjærgården – med over fire hundre holmer og skjær. Her kan du ta en tur hver dag hele sommeren uten å gjenta deg selv. Jeg må spesielt nevne svabergene våre – de er noen av Norges eldste. Geologene har slått fast at de er en og en halv milliarder år gamle! De er en del av Geologparken som omfatter tre områder: Stangenens, Jomfruland og Dypedalsgraven som er midt i Kragerø by.

Hva er du mest engasjert i akkurat nå?

– Jeg er med på å stake ut kyststien fra Bamble til Risør – en sti på fire mil og to kilometer. Den er en del av den blå løypa som skal gå kysten rundt. Det er mer komplisert enn det høres ut til. Det er tusenvis av hensyn å ta – til naturen og til menneskene som bor og lever der stien skal gå.

Og du har selvfølgelig gått hele turen? – Å ja, da. Mange ganger.

SJELEVANDRING

HVIS HINDUENE HAR RETT I SJELEVANDRINGSTROEN SIN, BØR VI STELLE OSS EKSTRA PENT I DETTE LIVET. ELLERS KAN VI BLI DEGRADERT TIL BAVIAN ELLER GREVLING I DET NESTE. MEN I VÅRT KRISTNE LAND ER TROEN PÅ SLIKT YTTERST LITEN. DERFOR VÅGER VI OSS PÅ EN LYSTIG FLÅSING MED UTGANGSPUNKT I EN AV BIBELENS BERØMTE KONGER:

KONG DAVID DEN STORE AV ISRAELS LAND
RAKK ALDRI Å SONE SIN BRØDE.
PÅ SOTTESENG LÅ HAN, DEN ANGRENDE MANN
OG GRÅT FOR SIN SJEL TIL HAN DØDE.

DA FØDTE EN KATT I JERUSALEM BY,
SÅ BRANDET SOM TUSENER ANDRE.
DEN PLAGETE KONGE VAR FØDT PÅ NY,
SLIK SJELER ER DØMT TIL Å VANDRE.

MEN LIVET ER STRIDT FOR EN BRANDETE KATT,
OG DEN FIKK EN UDØD DESSVERRE.
DET SKJEDDE I SMUGET EN JANUARNATT
DA DEN KJØRTE I HJEL AV EN KJERRE.

OG DERMED VAR SJELEN PÅ VANDRING IGJEN,
OG LIV ETTER LIV FIKK DEN PRØVE.
ET HALVT HUNDRE ÅR SOM KURVMAKER-SVENN
OG SIDEN SOM TASSENDE LØVE.

DEN VANDRET OG VANDRET I TRE TUSEN ÅR,
SOM SNEKKER, SOM MUNK OG SOM HORE.
EN GANG BLE DEN BÅRET SOM NYSLAKTET FÅR
TIL BORDS HOS TSAR PETER DEN STORE.

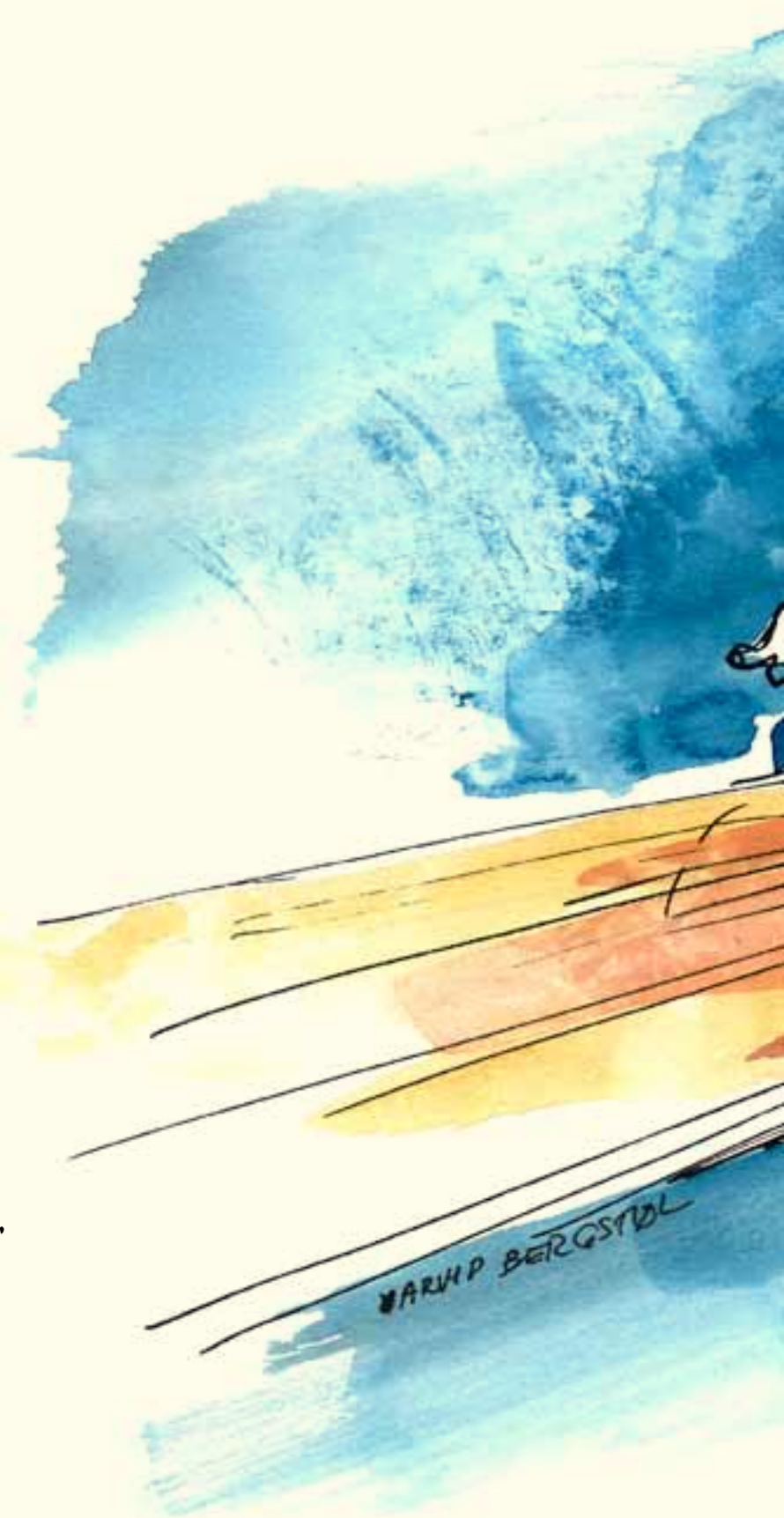
OG SÅ SOM SERSJANT I NAPOLEONS HÆR
BLE DEN DREPT I GRANATREGN OG SPLINTER.
MEN VÅKNET SOM EGG OG BLE KLEKKET SOM STÆR,
OG LEVDE SOM TREKKFUGL EN VINTER.

DEN SPILTE EN SOMMER SOM KEEPER I BRANN,
BLE SIDEN EN BLUES-SANGERINNE.
DEN LEVDE OG LEVDE I LAND ETTER LAND,
- SOM TRØNDER, SOM SKOTTE, SOM FINNE.

MEN SELV FOR EN SJEL MÅ DET ENGANG TA SLUTT.
DET SKJEDDE I TEXAS FORRESTEN.
DER FANT DEN SEG Plass I EN KJEKK LITEN GUTT,
SOM BLE ASTRONAUT BORTI VESTEN.

HAN SENDTES TIL VÆRS I EN HALE AV ILD
TIL EN FEMRUNDERS JORDFERD I ROMMET,
MEN ANTE JO IKKE AT FORSYNETS SPILL
HADDE VALGT AT HANS LIVSLØP VAR OMME.

DET SKJEDDE EN FEIL I DET KLOKE PANÉL
I BASEN SOM STYRRER RAKETTER.
NÅ BRASER EN HVILELØST VANDRENDE SJEL
LANGT UT I DE EVIGE NETTER.

EN ANARKISTISK LIBERALKONSERVATIV BOHEMKRISTEN HIPPIE-COWBOY

I sin mest depressive periode skrev han bøker og skapte, Visefestivalen, planla opplevelsessenter i Setesdal og startet Protestfestivalen. Sistnevnte sammen med Kai Erland. Hans kreativitet springer ut av dødsangst og depresjon. Han må jakte på engasjement for å holde angsten unna.

✦ : LEIF STRØM ✦ : TOR ERIK SCHRØDER

– Jeg er hypokonder, innrømmer Svein Inge Olsen. Dødsangsten er selvfølgelig plagsom, men også en drivkraft. Livet mitt har vært preget av store svingninger mellom lykke og angst. Men her sitter jeg – midt i en ny krise – og har det ganske bra. Protestfestivalen sliter med et stort underskudd fra 2010 da vi inviterte store navn til å holde konserter her i byen. Hensikten var å få et større publikum. Det kostet mer enn det smakte, for å si det mildt.

– I fjor gikk fikk vi faktisk overskudd, men feilsatsingen året før betaler vi for ennå. Kristiansands Avis har satt i gang en innsamlingsaksjon så vi får se hvordan det går. Personlig er jeg absolutt økonomisk på bønn, men det begynner jeg å bli vant til etter alle disse årene på kanten av stupet.

FOTBALL DØGNET RUNDT

Svein Inge Olsen vokste opp på Tinnheia i det som den gangen ble betegnet som Norges tettest befolkede vei - Kobberveien. Veien ble ofte kalt MiniTexas. Utav det vokste det frem tre ungdomsgjenger – Sossene, Fotballidiotene og Hasjgjengen.

– Jeg tilhørte den midterste. Vi spilte fotball døgnet rundt mot oss selv og alle veiene rundt i distriktet. Jeg har i grunnen bare hyggelige minner fra den tiden – men var skilsmissebarn fra 1974, og savnet faren min i det daglige. Jeg ble mobbet en del fordi jeg alltid har vært redd for så mye. Var vel et lett bytte. Senere ble jeg kompis med mobberne.

I 1980 flyttet Svein Inge til Grimstad for å ta handelskole på Drotningborg. Egentlig ble han sendt dit for å skifte miljø. Da han kom tilbake til Kristiansand fikk han seg hybel og begynte å jobbe i Ole Moe jernvare. Mens han jobbet her startet han som frivillig i Radio 1 – etter hvert ble det så mye engasjement her at Ole Moe ba han velge mellom jobb og radio.

RADIOFANTOMET

– Valget var enkelt – jeg var bitt av radiobasillen. Etter hvert ble jeg redaktør i Radio 1 med ansvar for det aller meste av sendinger både dag og natt. Jeg startet Radio Skagerak. Livet ble mer turbulent med mye festing. Jeg lekte litt med hasj, men

det stanset da jeg fant min store kjærlighet i 1990. Livet var herlig og vi flyttet til Notodden hvor jeg fikk jobb i Radio Øst-Telemark. Det varte et års tid – så kom vi hjem og jeg jobbet i Radio Lindesnes. Vi fikk solgt godt med reklame, og fikk flere og flere ansatte. I 1995 fikk jeg en smell – et samlivsbrudd som førte meg rett i kjelleren. Jeg fikk bare se guttungen i helgene. Ukedagene var jeg temmelig deprimert.

EN FESTIVAL BLIR TIL

– Så kom ”helvetesåret” 2000. Min far var blitt syk og jeg satt deprimert i hans leilighet. Jeg ringte Kai Erland og spurte om vi kunne finne på noe sammen – Oddlaug Johansen ble også med. Vi var svært enige om hvilket konsept vi skulle velge. Oddlaug ville ha kjærlighet som tema, Kai ville ha mer visjon om fremtiden mens jeg ville tilbake til syttitallet og hippietiden. Til slutt ble vi enige om at det måtte bli en opprørsfestival. Vigdis Hjort, som jeg kjente fra Fedres rettigheter (To foreldre), ble også engasjert. Hun mente at Protest var et godt navn – og det ble det.

– Full av pågangsmot og angst satte jeg i gang med å booke artister og foredragsholdere. Vi hadde en masse temaer og fikk med oss mange kjente mennesker, men glemte én viktig ting: Markedsføring. Festivalen ble en hemmelighet for de fleste – kjente artister sang og spilte uten at det var mennesker for å høre på. Det ble en skikkelig økonomisk smell. Kritikken nådeløs: Pinlig, en vits, ingen fremtid skrev Fædrelandsvennen – vi ble rett og slett mobbet i avisen.

NED OG OPP – OPP OG NED

– I september samme året mistet jeg min far og ei god venninne jeg var blitt kjent med. Hun ble drept i bilulykke. Jeg gikk rett i kjelleren igjen. Glemte å betale regninger og fikk utkastelsesvarsel. Litt arv reddet meg. Faren min betydde så mye for meg. Ingenting kunne skje med han. Jeg hadde fått meg ny kjæreste men lå flere uker og bare grein.

– Plutselig begynte alt å snu. Jeg ble sammen med ho jeg skulle bli gift med og fikk to barn med. Livet ble meningsfullt. Festivalen ble en suksess – jeg traff og ble venn med

flere av mine forbilder som Kris Kristofferson og Erik Bye. I 2010 kom en ny smell. Kai hadde sluttet året før og en ny styreleder gjorde mye rart. Vi forsøkte å veie opp underskuddet fra 2009 med konserter, fordi debatter ikke gir overskudd. Gamblingen førte til et stort underskudd, men vi hadde egentlig ikke noe valg. Revisoren ba oss om å foreta oss noe. I fjor fikk vi betalt ned noe av gjelda. Resten skulle betales i år.

REDDET AV GONGONGEN

– Det var 16. oktober 2010. Jeg satt i krisemøte med festivalens styre og råd og hadde nettopp fått vite at kona ville skilles. Riktignok hadde det skranglet en stund, men man holder ut. Festivalen var i utgangspunktet konkurs. Jeg så livet mitt i revy. Ikke nå igjen! Jeg forgudet barna mine og skrekken var en skilsmisse. Jeg ville ikke bli helgepappa på ny.

– Jeg visste at jeg måtte beholde huset. Leie var også dyrere. Derfor gikk jeg en canossagang fra bank til bank for å få lån. Jeg følte meg elendig – sykemeldt med elendige utsikter etter akkorden og bare meg selv å tilby. Men heldigvis fikk jeg til slutt hjelp i Spareskillingsbanken og huset og livet var reddet.

– Min økonomi har aldri vært god, når man drives av idealisme og ikke av økt kapital.

GÅR DET AN Å BLI MER ANNERLEDES?

– I dag lever jeg på en knivsegg. Jeg har tre barn som bor hos meg, to av dem annen hver uke – og for jeg at skal få et minimum av inntekt, trenger vi faktisk den støtten vi kan få. Føler du deg annerledes?
– Ja. Jeg har aldri levd et A4-liv. Jeg har faste rutiner som gir den tryggheten i hverdagen man trenger. Jeg liker også annerledes mennesker. Protestfestivalen er jo et uttrykk for det. Den er for annerledes mennesker – folk som vil engasjere seg, som vil høre andre meninger og være litt på siden av det absolutt vedtatte. Det verste jeg vet er likegyldighet. Selv er jeg vel litt bohem – du kan kalle meg en anarkistisk kristenliberalkonservativ hippie-cowboy.
– Jeg har noen nære venner som lever

et vanlig liv. De mener jeg bør skaffe meg en ordentlig jobb, sier de. Jeg klarer ikke det, for det er ikke meg. Det som holder dødsangsten unna er å brenne for noe. Blir jeg presset inn i noe blir jeg kvalt og deprimert. Jeg er vel en litt merkelig hypokonder siden jeg ikke går til lege for å ta prøver.

– Jeg finner på noe hele tiden, må ha noe å engasjere meg i – det er sikkert en flukt. Jeg tror Hans Børli er inne på noe når han skrev at livet er som en uhelbredelig sykdom. Alt handler om å finne et smertestillende middel – selvmord er ingen sykdom.

"VI ER FØDT
UFRIVILLIG
OG FORLATER
LIVET UFRIVILLIG.
I MELLOM DISSE
PUNKTENE
MÅ VI FINNE
MENING UTEN
AT MAN TØRNER"

– Jeg ser litt på de som har psykiske problemer som de normale, og de som lever trygge A4-liv mer som mennesker i flukt - mindre normale. Hvordan kan man fungere med den skjebnen?

ÅRETS JOBZONEVINNER

I år gikk Jobzoneprisen til gateprest Thor Solberg i Shalam. En svært fortjent pris til et menneske som har brukt mesteparten av livet sitt på å hjelpe andre, likevel har han klart å ta vare på seg selv.

✚ : ODDMUND HARSVIK 📷 : ODDMUND HARSVIK

Lokale Jobzonepriser deles ut hvert eneste år over hele landet. Det å gi mennesker som jobber med vanskeligstilte tilbakemelding på deres innsats blir verdsatt, er viktig. Thor Solberg ble presentert i Klar for noen nummer siden som en løvetann som sprenger asfalten. Her fortalte han sin historie, om hvordan han som åtteåring tok vare på sine yngre søsken, vernet dem mot deres eldre rusavhengige søsken. Senere solidariserte han seg med uteliggere under Lundsbroa. Han ble etter hvert terapeut innen psykiatrien og senere har han jobbet gatenært, ansatt i Shalam.

Mennesker som kjenner Thor Steinar Solberg godt, beskriver ham som oppriktig og ærlig i hele sitt virke. Han har ofte hatt tunge rusavhengige boende hjemme, nærmest som familiemedlemmer av han og kona, Hilde Charlotte. Thor er et hjertegodt menneske, en støtte for de som sliter. Klar vil takke Jobzone for at akkurat han fikk prisen i år!

MINI: Det går lissom en strøm a` kraft gjennom mæ nå for tia. Æ vett jo åffer. Våren æ kommen. Det æ på tie å sleppe følelsane laus. Åpne sæ opp å sleppe ut det som mørketida har samla utav vonde energier, tonge tanker å sånno. Nå ska` alt i verden fødes på nytt. Nå spirer

å gror det overalt i naturen. Det æ vår både i det vi kan se, å i det vi ikke kan se. Æ kan jo kjenne at det røkker å kiler i ballane å det æ i alle fall et sikkert tegn på vår, på glede, på vækst. Alt bler lissom annerledes inni mæ, å rundt mæ, nå vårens krefter kommer inn i mæ. Æ kan se det på pappa au. Han får lissom none nye glimt i øyane. "Da e` da håp", tænker æ, "nå kommer noe te å skje for oss begge. Kanskje han laver blautkake eller noe sånt." Nei, han bler heller vårslepp. Ligger på ryggen å ser på TV. Å allikevel, -æ kan`ke tænke mæ noe som gir mer håp om forandring for alt som æ i verden enn vår. Å hva det de skreiv i avisane i fjor da revolusjonane begynte i Egypt, Libya, Jemen? De kalte det for den arabiske våren. For nå ville da skje store forandringer i de landane. Nye tanker ville sette rot, de ville komme te å finne demokrati å rettferdighet me` å lave revolusjon. Det va` forandring alle trodde på. Ville tro på! Håpte på å ønska! For det har det hett i mange år at ska en skape forandring, både inni sæ sjøl, men åsså i heile naturen, så må det råtne lauve fra i fjor brennes sammen med greiner å gress, for at nytt å sunt liv ska` kunne slå rot. En må røske opp gamle tanker å grave ner de du ikke kan bruke. Plante forandringer i sæ sjøl. En må rett å slett skaffe sæ andre å bedre tanker. En må gjøre ting annerledes!!!

Men åssen får en det te?

Jo, æ tror at den første, å største, utfordringen æ å endre på tankane en har i hauge. For det æ jo tanken som styrer handlingane, å de` æ handlingane som fører te seier eller nederlag, glede eller sorg, domhet eller overmot.

Bestemor Mina sa mange ganger te mæ:

"Tenk nøye igjennom det du gjør. E` du i tvil så spør noen som har vett å forstand."

Æ prøver å dra pappa me` mæ på nye stier nå vi går i skauen, men han vil bare gå der vi alltid går. Der har han lissom oversikten, der føler han sæ trygg, mens æ syns dæ viktig å gjøre ting annerledes. Når en gjør ting annerledes så skjerper en sinn og sjel, da føler en sæ mer konsentrert å da lærer en møe mer. Pappa leser møe for mæ. Av å te skjønner æ noe av det han leser, andre ganger skjønner han au noe, men de` nesten alltid moro å få rede på at ting e` heilt annerledes enn det en trodde.

Pappa leste dette for oss begge:

"Hvem ble født med ubesmittet unnfangelse?

Jo, - det var Maria.

Den ubesmittede unnfangelse refererer til jomfru Marias fødsel, ikke jomfrufødselen av Jesus.

Dette forveksles gjerne med læren om jomfrufødselen, der Maria ble svanger med Jesus ved Den hellige Ånd.

I læren om den ubesmittede unnfangelse ble Maria innrømmet immunitet mot all mistanke om synd fra det øyeblikk hun ble unnfanget. Dessverre omtaler ikke Bibelen denne begivenheten noe sted.

Den ble først offisielt katolsk dogme i 1854.

Mange teologer mener denne læresetningen er overflødig siden Jesus forløste alle uansett.

Jomfrufødselen er en kjernedoktrine i kirken, men det betyr ikke at den ikke er omstridt. Den er uttrykkelig omtalt i evangeliene etter Lukas og Matteus, men verken i det eldre evangeliet etter Markus eller i Paulus brever.

I brevet til romerne sier Paulus utvetydig om Jesus at han "etter kjødet er kommet av Davids ætt". Vi vet også at de første jødiske kristne, kalt nasareere, heller ikke trodde på jomfrufødselen. De "overnaturlige" elementene i Jesu livshistorie ble overdrevet etter hvert som den nye religionen tok opp i seg hedenske forestillinger for å få en bredere appell."

Tidane forandrer sæ. Tidane forandrer oss.

Det som var tro i fjor e` annerledes i år.

Alle, både hunder å mennesker trenger følelsen av ny vår i sinnet, - heile tida egentlig. Eller hva?

ARVID BERGSTROM

Der sto skipperen.
Månelysen faldt på det bleke, dystre ansigtet med
det stærke blikket. Han gjorde tegn til at hun skulle
komme ut til ham.

*Spøkelser er skremmende vesener. Men har vi grunn til å frykte dem?
Denne fortellingen fra Langesund for et par generasjoner siden viser hvordan sånne fantomer
kan uskadeliggjøres.*

KLARA OG DEN NIFSE SKIPPEREN

Tekst Gunnar Sem

På den tid det ennå var godt sildefiske i Langesund - før forrige århundreskifte altså - ble silda eksportert til middelhavslanene på forsommeren. Skutene lå gjerne i Kongshavn, og det var voldsomt liv på brygger og i lagerhus i vårmånedene.

Da bodde en fjortenårs jentunge der i byen som het Klara. Jeg nevner ikke etternavnet, som er et meget kjent Langesundsnavn. Klara bodde sammen med moren sin i et lavt, lite hus i Vaterland - et av dem som nå er restaurert. Faren hennes hadde druknet på Rognsfjorden under høstfisket da Klara var ti år.

Klara og moren levde av å vaske klær for folk, og en bonde like utenfor byen, som var fjernt i slekt med dem, ga dem vinterforsyning av poteter og ved.

Men sulten var en stadig gjest i det lille huset.

Da hendte det at en skipper fra middelhavsfarta kastet øynene sine på Klara. Det var ikke så underlig, for Klara var en pen jente. Men hun var jo bare fjorten år, og skipperen var i slutten av tjuetårene.

Han var ikke langesunder, men han førte en bark fra Larvik - kanskje var han derfra selv også.

Skipperen var en underlig, fåmælt mann som aldri smilte. Han var middels høy, slank og velbygd og så godt ut. Men ansiktet var påfallende blekt, det var som om sol og vind aldri bet på ham. Det ble sagt at mannskapet var reddere for skipperen sin enn for den onde selv. Men sånt ble sagt om mange skippere i seilskutetiden. I hvert fall var "Janus", som skuta het, det raskeste fartøyet i denne farta. Den hadde en gang seilt fra Langesund til Lisboa på fire døgn.

Skipperen gjorde avtale med moren til Klara at han skulle få datteren til kone når hun fylte 16 år. Og Klara stakkar, hun bare nikket og våget ikke å protestere. I hvert fall ikke da hun så at moren fikk penger av den underlige, bleke sjømannen.

Dette skjedde det siste store sildeåret. Neste vår lå havna uten en eneste sildeskute, for havets sølv hadde søkt andre kyster. Heller ikke "Janus" kom til Langesund, og det het seg at den gikk i tømmerfart mellom Canada og Frankrike. Det gikk også rykter om skipperens hardhet og brutalitet.

Men den sommeren fikk Klara en ny frier, en hun hadde kjent bestandig. Han var fisker fra Langesund - atten år gammel. Også han kom fra en kjent langesundsslekt, oldebarna bor der i byen den dag i dag. Det var en blid og hyggelig kar, sterk som en hest og hederlig i all sin ferd. Han sa til Klara at hun selvfølgelig ikke var bundet av det løftet hun ble presset til å avgi som fjorten års jentunge. Resultatet ble at de to ungdommene forlovet seg og planla bryllup til neste vår.

Så var det en fullmånenatt på høsten at Klara ble vekket av at noen banket på vinduet etter at hun hadde lagt seg. Klara sov i stua, og vinduet vendte rett ut mot gata, slik vi vet det er i mange hus i Vaterland.

Hun ble ikke redd, for hun trodde det var kjæresten som ikke hadde fått sove, og som nå var ute etter å ta bryllupsnatta på forskudd. Han hadde prøvd på det før, men Klara hadde ikke latt seg overtale til sånt tøys. Det skulle ikke skje denne gangen heller, mente hun - men hun kunne gjerne slippe ham inn til en liten natteprat.

Så hun sto opp og dro gardinet til side.

Der sto skipperen!

Månelysen falt på det bleke, dystre ansiktet med det sterke blikket. Han gjorde tegn til at hun skulle komme ut til ham.

Klara ble grepet av skrekk, men hun visste at hun hadde plikt til å fortelle ham hvordan alt var blitt siden sist hun så ham for halvannet

år siden. Så hun kledde på seg og gikk ut, passet på å lukke døra så stille at moren, som sov inne i kammerset, ikke hørte noe. Ute blåste nattevinden sterkt, men hun hadde tatt på seg den nye varme kåpa som kjæresten hadde kjøpt til henne som forlovelsespresang.

Hun hadde ikke hørt at "Janus" var kommet til byen, så det måtte nettopp ha skjedd. I det klare måneskinnet var det en enkel sak å forhale selv store skip til ankringsplassene nattetid.

"Du har vært lenge borte", sa hun, for å innlede det som måtte sies.

Han svarte ikke på det. "Kom!" sa han bare.

De ruslet utetter Vaterland mot Furustranda. Vinden sto mot dem, men den var ikke kald. Klara gikk og tenkte på hva hun skulle si, og hun passet hele tiden på at de gikk på hver sin side av veien.

Måneskinnet var intenst, nesten som lyse dagen. Og det lå et underlig skjær over husene, hvor alle menneskene sov bak tildekkede vinduer. Ikke en levende sjel var å se, det var som om de to var de eneste igjen i en utdødd verden. Høst vinden sopte dødt løv gjennom den øde gata.

Klara følte seg klam av frykt, der hun gikk ved siden av den underlige, uhyggelige mannen. Men hun tvang seg til å fortsette, for dette måtte skværes opp én gang for alle.

De passerte de siste husene og kom ut mot stranda, hvor dønningene gikk hvite fra åpent hav og slo innover de nakne oddene med voldsom kraft. Klara følte at en fryktelig fare truet henne, men hun fortsatte likevel.

Men nå måtte hun si det hun skulle!

"Jeg kan ikke bli kona di," sa hun. "Du må glemme det løftet jeg ga da jeg var fjorten år."

"Gå videre!" sa han bare, men han stoppet selv.

Klara gikk ut på den lange odden hvor stranda ender, bølgene slo nesten opp til føttene hennes. Hun vendte seg mot mannen som sto noen meter innenfor på stranda, og hjertet hennes hamret av skrekk.

Mannen sto ved den forvridde furua og stirret på henne med det underlige blikket som savnet alt som en forbinder med en menneskesjel.

"Du er min!" sa han, og stemmen lød som nattevinden. "Nå skal vi gå sammen dit vi hører hjemme."

Da oppdaget Klara noe forferdelig. Skyggen av furua som mannen sto ved, strakte seg som lange klør mot henne i månelysen.

Men mannen selv kastet ikke skygge!

I de sekundene som fulgte, skjedde noe med Klara selv. Frykten tappet ut av henne, og hun ble fylt av en merkelig kraft og trygghet. Hvor fikk hun den fra - hun visste ikke selv!

"Deg er jeg ikke redd for," sa hun rolig. "Og du kan ikke gjøre meg noe vondt."

Hva var det som skjedde? Grånet ikke det onde, bleke ansiktet der borte? Og hva var det som styrte skrittene til Klara der hun gikk mot ham?

I hvert fall var det som om vinden og måneskinnet strøk hele skikkelsen bort, løste den opp til luft. Og der sto Klara alene igjen på Furustranda.

Et par dager senere sto en oppsiktsvekkende nyhet i Langesunds Blad. Skipperen på Larvik-skuta "Janus" var for en tid siden blitt slått i hjel av sitt eget mannskap borte ved canadakysten, og liket var blitt lempet på sjøen.

EN ANNEN HEMME

Marlene ser ned og sier svakt at det ikke passer i dag. Kanskje en annen gang. De to venninnene har aldri vært hjemme hos Marlene. De leker ute eller drar hjem til Åse eller Nina. Marlene er alltid med. Hun trenger ikke en gang å spørre om lov til å være med dem hjem. De pleier å gjøre lekser, leke og spise middag sammen. Ofte blir de på rommet til det er sengetid, og da må foreldrene be Marlene gå hjem. Hun takker høflig for seg, tar sekken på ryggen og rusler hjemover. Marlene bor i et stort hus litt lenger borti gata. Det lyser sjelden i vinduene og ingen har noen gang vært hjemme hos Marlene.

Marlene står opp når klokka ringer, går til skolen, leker med venninnene og drar hjem, legger seg og sover. Noen ganger er mor hjemme og lager mat, men de fleste dagene koker hun selv hurtigmakaroni og spiser den med noen striper ketchup på. Det er tomt i huset. Alltid kaldt. Noen sier at det spøker der, men Marlene har lett etter spøkelsene uten å finne dem. Hun har gått rundt i hvert rom og sett, lukket øynene for å forsøke å føle dem, lyttet etter knirk, vindkast og vage bevegelser, men det er ingen i huset. Hun er helt alene. Hun liker det. Det er plass til å tenke. Når hun virkelig skal kose seg tar hun noen mynter fra sparegrisen og går til butikken for å kjøpe slikkerier.

Så går hun hjem til rommet sitt og kryper hun opp i den største ørelappstolen som finnes, forsyner seg av godteposen og leser. Hun leser seg dypt inn i bokas verden. Noen ganger er hun på spennende eventyr med andre barn, følger detektiver på nervepirrende ferder etter tyver og drapsmenn, hun møter mennesker som har opplevd grufulle ting som krig eller mobbing. En gang i mellom liker hun å reise inn i de bøkens verden hvor alt bare er godt. Der hvor folk er glade, leker, spiser sammen og ler. Marlene trenger ikke noe mer, hun syns hun har alt. Det hun ikke har hjemme, har hun i bøkene.

Hver tirsdag kveld går Marlene til biblioteket. Det er låneveld og avdelingen er åpen for lesing, spill og hjemlån av bøker. Mange av barna spiller sjakk og ludo men Marlene sitter ved leksikonet. De store, skinninnbundne bindene, tolv i en serie, fascinerer henne som kunnskapens himmelrike. At det går an å vite så mye! Hun elsker å gå på skolen og høre lærerne fortelle, og gjør sine lekser med stor flid. Faktisk leser hun ut lærebøkene den første uka hun får dem på høsten. Resten av året bruker hun til å bare sitte å lytte når det undervises, og tegner små figurer som illustrerer det læreren snakker om. Hun har ved et par anledninger fått tilsnakk for

å tegne i timen og ikke følge med, men ved hver prøve eller hver gang hun blir spurt i et fag, svarer hun rett og utfyllende om tema. Læreren har forstått at hun er sulten på kunnskap og at tegningen virker beroligende på Marlene. Skissene ser ut til å være et kreativt utløpt for innestengt energi. Marlene lyser opp hver gang hun hører noe utenfor lærebokas pensum. Hun har ofte overrasket læreren med å komme med uvanlige spørsmål. Han spør hvor hun har hørt det, eller hva som har fått henne til å tenke på det. Hun syns det er vanskelig å fortelle hvor. Ingen av de andre barna er forelsket i leksikon, ser nyheter, leser aviser eller tilbringer så mye tid alene som Marlene gjør. Hun er trollbundet av en grenseløs nysgjerrighet etter å forstå verden.

Marlene smiler nesten hele tiden. Hun er virkelig sukkersøt, flink på skolen, gjør alltid det hun får beskjed om og hjelper andre når de ber om det. Det virker som hun kan og klarer alt. Men ingen forstår helt hvem Marlene er. Hun har ingen spesiell bestevenn og hun er ikke redd for å gå alene. De andre barna klynger seg sammen på sykkelstien og de kjemper om å være den som blir trukket ut på det beste fotballaget i gymtimen. Men Marlene, hun bryr seg ikke om sånt. Hun mestrer alle idretter godt, hun er likt og hun blir valgt. Men hun velger

ANNERLEDES HEMMEЛИGHET

selv ingen. Hun er verken utenfor eller innenfor. Det er noe rart med Marlene, hun er annerledes.

Inne i magen til Marlene bor det en hemmelighet. Hun vet at ingen må få vite. Hemmeligheten er der hele tiden og det ligger tungt over hodet. Far er ikke som andre fedre. Hun oppdaget det tidlig da hun var på besøk hos venninnene. Fedrene i andre hjem var like snille som mødrene, de smurte brødsiver og de ga bort klemmer. De var tilstede og de spurte hvordan det gikk. Faren til Marlene er ikke slik. Han er nesten aldri hjemme. Han spør ikke hvordan det går. Og når han først er hjemme, og ikke sover, smører han i hvertfall ikke brødsiver. Han sitter i mørket i stua for seg selv og leser, ser tv eller er ute i hagen og ordner med noe som skal repareres. Han sier sjelden noe utenom å kjeft, og de gjør nesten aldri noe sammen. Mor og far krangler nesten hver dag. Hvis de ikke krangler er det stillhet. Huset er kaldt og mørkt. Marlene trives best hos venninnene eller i ørelappstolen i bøkenes verden med godteposen i fanget. Der kan hun glemme far, kranglene og kulda. Der er verden som i et eventyr.

Når far har spesielt dårlig humør skriker han eller slamrer med døra når han går ut. Noen ganger når han er sint rister han Marlene så hardt at

det gjør vondt i nakken. Andre ganger har han holdt rundt halsen hennes og klemmt til. En gang dro han henne ned i gulvet og vrei armen hennes bak på ryggen så hun trodde den skulle brette. Marlene gjør ingenting når far blir sint. Hun vet at det ikke nytter å sloss med ham. Hun syns det er urettferdig av far å plage henne når hun ikke har gjort noe galt. Hva straffes hun egentlig for? At hun er et barn? At hun er ei jente? Hva har hun egentlig gjort for noe feil?

Når hun er på skolen får hun fred. Der er det ingen som skriker eller river i henne. Marlene kan slappe av og leke som andre barn. I feriene savner hun frøken og skolen. I feriene er også biblioteket stengt. Da er bøkenes verden så langt borte, og hemmeligheten så vond.

Når vennene spør hvorfor de ikke kan være med Marlene hjem vet hun ikke hva hun skal svare. Hun vil ikke at noen skal se hvordan det er, eller at de skal møte far. Kanskje han blir sint og vrir armen rundt på dem også. Hvordan skulle det gå hvis alle fikk vite hva som skjer hjemme hos henne? Ingen ville sikkert vite av henne lenger.

Alle vet at det er noe med Marlene, men ingen spør. Ingen gjør noe. Lærerne har forstått at hun er spesiell

og prøver å motivere henne til å leke med andre. Slå seg litt løs og være et barn. Gjøre noen rampestreker eller glemme en lekse av og til. Men Marlene gjør aldri noe feil. Hun passer på at alle har det bra og at alt er som det skal være.

Når Marlene er med venninnene sine hjem leker hun at hun er en del av familien deres. At hun også skal få sitte ved et matbord der hele familien spiser sammen og mor og far prater om dagen som har vært. At hun skal få gå opp på et varmt barnerom og leke med fine leker, mens hun hører at de drikker kaffe og prater nede i første etasjen. Mennesker, liv, familie, et hjem. Foreldrene reagerer på at Marlene alltid er der så lenge, men de går ikke lenger enn å undre seg. Du får hilse hjem til moren og faren din da, sier de når hun går hjem. Hun hilser aldri. Det kunne jo hende far ble sint over en slik hilsen. Kanskje mente han at de gjorde narr av han ved å hilse på den måten. Kanskje var det en måte å si at han ikke var bra nok på. Kanskje trodde de at de var bedre enn han. De kunne jo våge å si noe sånt igjen. Marlene visste at det ville komme til å gjøre vondt.

Av @valgerd

JEG TENKER NOK DU SKJØNNER DET SJÆL

Christoffer ble bare 8 år gammel. I flere år var han offer for stefarens brutale mishandling. Mange viste noe, men ingen turte å gjøre noe.

Av Natalia B. Harsvik

Den 2. februar 2005 ble lille Christoffer funnet livløs i sengen av sin mor. Redningsmannskapet konkluderte med at Christoffer hadde tatt sitt eget liv, grunnet funn av papir i svelget og i nesen.

I virkeligheten var det slik at Christoffer hadde gått igjennom en lang og pinefull død. Hans stefar hadde over flere år mishandlet Christoffer. Den lille gutten var alltid full av uforklarlige blåmerker og sår. Moren hadde derimot alltid en forklaring. "Christoffer gikk i dørkarmen", "Christoffer ramlet ned trappen". Moren selv har forklart at hun aldri viste om kjærestens vold mot gutten. Hun har også uttalt at hun aldri kommer til å tro at kjæresten er skyldig i dette. Hun beskriver ham som en dyktig og autoritær farsfigur. Lille Christoffer ble nemlig diagnostisert som hyperaktiv, med ADHD. En tilstand som gjør små gutter veldig hyperaktive, uhåndterbare og voldsomme. Moren til Christoffer mente at hennes kjæreste hadde god "kustus" på gutten, og at det var han som fikk hovedansvaret for å oppdra gutten.

Tiltross for Christoffers mors, påståtte, uvitenhet, var det mange andre som fattet mistanke. Deriblant

lærere på skolen. Christoffer ble spurt en gang om hvorfor han alltid hadde så mange blåmerker. Svaret hans var:

"JEG TENKER
NOK DU
SKJØNNER
DET SJÆL"

Og han hadde rett. Tanken var der. Så hvorfor var det ingen som grep inn? Gutten var inne i BUPA (Barne og ungdoms psykiatrisk avdeling). Det var der han fikk sin ADHD-diagnose. Til tross for mange samtaler med BUPA, ble det aldri fattet mistanke om at Christoffer ble mishandlet. På tross av de tydelige merkene etter mishandlingen.

Christoffer gikk fra å være en sprudlende og lykkelig liten gutt, til å bli stille og innesluttet.

Christoffers dødsfall skulle aldri ha skjedd. Og jeg sliter med å finne ut hva som er verst: Det faktum at gutten ble så grovt mishandlet, eller at så veldig mange visste noe, men at ikke tok affære!

Rettsaken mot Christoffers mor ble satt. Hun ble tiltalt som passiv medvirkning i saken, og dømt for dette. Retten mener at hun «som mor med omsorgsansvar hadde tiltalte plikt til å gripe inn når hun ble klar over at Christoffer ble utsatt for vold fra stefar. Det er hennes manglende

inn gripen som har ført til at Christoffer ble mishandlet til døde.»

Spør du meg er det ikke bare moren som bør stilles til ansvar. Det var ikke bare hun som kunne ha forhindret dette i fra å skje. Alle de andre voksne menneskene i Christoffers liv, som så noe men unnlot å gripe inn. De er også like mye medskyldige.

Jeg mistenker at det lå mye, "jeg vil ikke risikere å fornærme eller komme i konflikt med foreldre"-mentalitet i bildet. Det er ofte slik. Folk blir redde og usikre på om deres mistanker om omsorgssvikt er riktig. Så i stede for å ta sjansen på at deres mistanker stemmer, velger de heller å skyve den bort.

Jeg mener at vi må kvitte oss med slike holdninger. Barna er det aller viktigste. Hvis vi mistenker at ett barn blir utsatt for omsorgssvikt, må vi gripe inn med en eneste gang. Hvis mistanken stemmer, har vi hjulpet ett barn. Om mistanken er feil, ja da er det ingenting som er bedre enn det. Vi må slutte å være så redde for at stemningen mellom naboen skal bli pinlig eller at venninnen skal bli sur på oss. I saker med mistanke omsorgssvikt, bør ikke dette spille noen rolle. Det eneste som bør spille noen rolle er barna. Vi kan redde mange små liv med å tørre å ta affære.

Mitt håp er at denne sakene skal være totalt annerledes enn det andre barn opplever. Men jeg er redd for at saken ikke er så unik som jeg ønsker tro.

GATEMAGASINET KLAR TIL TELEMARK

Seks år i Kristiansand, tre år i Arendal og resten av Agder, Fra Flekkefjord i Vest til Risør i Aust, det er T5 i Arendal som står for distribusjonen i det meste av austfylket. Og nå trår vi våre første skritt i Telemark.

✦ : ODDMUND HARSVIK

Jeg er ganske sikker på at selgerne og normalbefolkningen i Telemark vil få de samme gode virkningene som erfaringene er i byer og tettsteder der gatamagasinkonseptet har eksistert en stund. Det er lett for meg å innrømme at jeg aldri hadde drømt om at konseptet skulle fungere så godt som det viser seg å gjøre. Alle gatemagasinet i Norge, og befolkningen i byene vi virker, Fra =Oslo, som var de første her i landet, til Virkelig Tromsø (nr2), Klar (nr.3) og videre Megafon i Bergen, Sorgenfri i Trondheim, Asfalt i Stavanger og =Østfold og =Buskerud, har grunn til å være takknemlige overfor Big Issue som etablerte konseptet. Konseptet er spredd over hele verden, og de virker på samme gode måten overalt. Vi er alle en del av den bølge som Big Issue satte i gang.

Vi håper nå at Klar-selgerne blir tatt like godt i mot av befolkningen

i Telemark som de er blitt i Agder. I forbindelse med utvidelsen, har vi også lagt inn ekstra sider, slik at det skal bli plass til artikler og reportasjer fra dette fylket. Alt vi skriver er imidlertid relevant for hele landet. Men vi vet at selgere og kjøpere får et større eierforhold til produktet som selges og kjøpes hvis det inneholder lokale artikler.

I motsetningen til =Oslo, slipper vi å lage egne forsider til et eget blad når vi utvider. Vi fjernet den geografiske bindingen i navnet, Klar Kristiansand, for tre år siden, da vi etablerte bladet også i Arendal, Grimstad og Lillesand. Nå heter vi kort og godt Gatemagasinet Klar, og kan dermed eies av alle byer og steder hvor det omsettes.

Vi er fremdeles i minus på distributører, derfor søker vi frivillige organisasjoner som driver innenfor rusproblematikken. T5 i Arendal ser

distribusjonen som en godt verktøy for miljøet i Aust-Agder, Prolar i Søgne likeså. I Lyngdal har Nav bruk Klar i arbeidet for å aktivere brukere med rusproblematikk, i Kvinesdal gjør arbeidstreningsbedriften ASKO det samme. I Mandal tar Frelsesarmeens og kommunens samarbeidsprosjekt Fyrlyset seg av distribusjonen, og i Vennesla er det frivillighetssentralen som bruker gatemagasinet som verktøy til å gi utstøtte en jobbmulighet. Vi håper etter hvert å få distributører både i Kragerø, Skien, Porsgrunn, Notodden, Grenland og resten av fylket der det finnes behov.

I første omgang kommer vi med dette nummeret, så går vi veien sammen etter hvert.

6. FEBRUAR

Naturlig nok ble fengslingsmøtet med massemorderen TV-stuas "begivenhet" denne dagen.

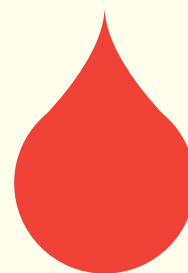
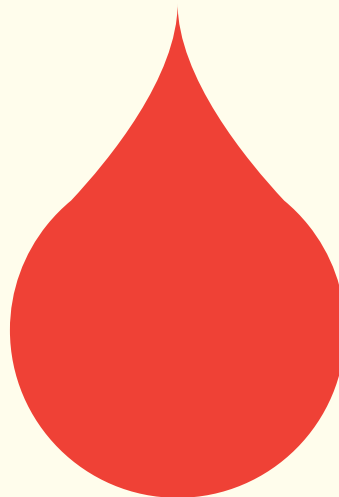
Riktignok bare en kort halvtime, en siste halvtime i blitzregn før selve rettssaken startet mandag 16.april. Referatforbud og fotoforbud er opphevet. Inn gjennom døren kommer han i mørk dress med sølvblått slips. Nybarbert og finkjemmet, og med en tynn sjeggstripe fra øre til øre. Øynene nesten igjenlukket og med antydning av et smil rundt munnen. Idet han kommer inn retter han begge de låste armene sine som en gestapohilsen mot tilskuerbenken. (Fra forsvareren fikk vi senere vite at dette var ment å være en "høyreekstrem" gest).

Med de samme fengslede hendene fiske han opp et sammenbrettet A4-ark med en forhåndsskrevet forsvarstekst, som han håpet å få fremført for forsamlingen. En tekst som skulle vise seg å inneholde begjæring om full uskyldighet og derved full løslatelse, enskjønt det ligger altså 77 døde mennesker etter hans terror.

Utenfor stuene ligger den hvite, rene snøen. På TV-skjermen i de mange hjem spilles den tiltaltes ankomst til rettslokalet utallige ganger i reprise utover dagen. Oppbudet av pressefotografer retter kameralinsene sine mot den velantrukne mannen med den uhyrlige tankeverdenen innom seg.

Men hvorfor gråter jeg ikke?

Av Åsmund Olaf Unhjem

Se alltid lyst på livet...

Eller med huet under armen...

Nemlig.

Å våge kjenne på følelsen.

Jaja, en treng ikke røske tak i følelsen, trekke den godt inntil å riktig la seg ete opp heller. Noen ganger er det absolutt nok å strekke ut en finger, og å stryke forsiktig oppetter.

Å ha en følelse er ganske så normalt. Og selv om mange juger på seg at den er så inderlig herlig, skjønn og koselig den følelsen, er det fremdeles tillatt å kjenne at den følelsen som er mest dominerende hos seg selv, er både sagbladtakkete, svartmalt og aldeles ikke koselig.

Den er mer type sjelevrengkasteoppkølsbart med tagger og nagler. Men en kan kjenne på den likevel.

En treng bare ikke kjenne så inderlig på den at man aller mest vil spa seg ett hull i bakken, sette seg oppi og håpe en showeldozer kommer å legg lokk på. Da blir det for mørkt, og litt vrient å både bevege seg, ikke minst puste.

Bare strekke ut fingeren, og varsomt berøre. Kjenne det prikker i fingeren, sildre i armen og stramme seg litt i magen der det store brølet ligger.

En skal helst ikke slippe ut slike store brøl midt i folkesamlinger. Da er det gjerne noen som ringer 113. Der er de veldig flinke, bevarer, både til å starte hjerter, stoppe

blod og all verdens. Men løvebrøl er de litt makteslause for.

Skjønt mange av dem forstår nok at små løvebrøl stoppes fort med å trekke brøleren godt inntil seg og holde fast litt, er de store løvebrølene litt verre å stagge. Det er derfor 113 må unngås når man har det store brølet. Da klamrer 113 en fast på bære, med remmer og da får en jo bare lyst til å brøle enda mer.

Har man store brøl som sitt i lauseste laget nede i magen, bør en ta en skautur og gi elgen en opplevelse av at elgjakta aldri blir den samme, etter å ha hørt løver brøle i svarte skauen en kald maidaag.

Skulle en likevel finne seg selv oppi ett svart hull, med ett hekkens løvebrøl som vil ut, hva gjør man da?

Haha.. det er nesten farlig å si det. For mennesker i svarte hull med løvebrøl - de kan bli inderlig provoserte av det som tilsynelatende er enkle løsninger. Det er derfor en må presentere det enkle på en litt komplisert måte. Ikke si noe så dumt som." nå må du ta deg sammen". Eller: "du må velge å se det positive". For når man sitt i ett svart hull, er ikke det positive godt å få øye på over kanten der oppe. Å ta seg sammen? Javel... Det er enkel fysikk?

Når varmen kommer, trekker kulda seg inn mot midten. Der blir den liggende som en issvull. Er det ikke

nok varme forblir isklumpen der, før den langsomt smelter dersom varmen forblir. Trekk varmen seg unna, vil isklumpen kjøle alt ned, slik at neste frost fryser klumpen større og fortere. Slik at det der ta seg sammen greiene? DET skal man ikke komme drassende med som forslag i forslagskassa til andre enn seg selv, dersom man har slik tro på denslags metodikk.

Her skal vi ikke ta oss sammen? Nei, det skal vi ikke ikke!

Veien å gå, er faktisk å velge å se det positive. Samme hvor ufyselig det enn måtte kjennes å overhode tenke tanken.

Å velge å se det positive, det er noe en ser for seg at de smilende blide lykkerusfolka gjør. Ikke de på lykkepiller, for de er mer flate i følelseslivet. Dette er de litt mer oppjusterte fra legemiddelindustrienpositive. Som kan hende har fått ei lita pille for mye, og kan hende egentlig burde ta lykken sin til legen å bli nedjustert littegranne.

Nei, jeg sa ingenting om å juger på seg lykkerus eller tro det hjelper å sjoppe eller gå på fylla så ofte en bare kan få til. Sjoppelykka varer til man har satt tingen sin på plass og oppdager man kunne greid seg likegodt uten, og fylla? En eller annen gang har en drukket til en sovna, og etter en har sovna skal man våkne igjen. Og å se verden

gjennom bakrus og skallebank: Ikke noe betagende syn. Ikke som når man gufser på med parfyme under armen heller for å dekke over stinken fordi man ikke gadd vaske seg. Det holder ikke mål.

En kan ikke jule på seg positivitet å tro det er en løsning av noen som helst varighet. Skal en se det positive, eller i det minste begynne å lete etter noe positivt, må det være ekte.

Det er mer som om man kun har unniker med hull bak, gir det litt bedre følelse av å ha ei ny ei som er tett og hel, som en ikke blir flau av å ha på seg skulle en ulykke ramme og en ligg på legevakta, og de snafser buksa av en. Da føler man en positiv følelse.

Og når en tenker på det, var det ørlitte granne positivt. Og om en ikke våger fortelle det til noen som helst, så kjennes det ut som noe en kan hende kan smile litt av i smug.

Dette er bedre løsning enn å skrape seg sammen? Prøve se det positive?

En for en liten bit, kan man på denne måten greie å våge og iallefall kikke over kanten av hullet man har spadd seg ned i. Der foretok jeg kan hende ett litt for stort sprang. Timewarp liksom. For det er viktig å gi denne positivitetsbygginga tid. Og jeg kom bare med ett eksempel før jeg hugg til med at: "Plutselig ble alt så meget bedre"

Ta en ting. Ett eller annet. Noe som trekker deg ned i det svarte hullet. det er ikke lett for meg å vite hvordan du har det, all den tid jeg ikke kan lese tanker. Men ta en ting.

Hold den i fanget å se på den. Snu den, vri den.

Kan hende du skal til legen å få ett sprøytestikk i baken. Og det har du aldeles ikke lyst til. Hva i svarte huleste kan man finne av positivitet i slikt noe?

I magen knytter løvebrølet seg, lyset har gått, og beina vil iallefall ikke nærme seg noe legekontor.

Her kommer forskjellen mellom å se positivt på og det å ta seg sammen både til synes, og man ser hvor like de kan være, men allikevel så utrolig

forkjellige. Man kan ved å ta seg sammen, lide seg gjennom, og begynne grue seg til neste gang.

Eller man kan se det positive i det, og klar tenke at nestegang? Når var det igjen?

Jeg tar meg fader tute aldri, aldri sammen å går å får ei sprøyte i baken! Da blir jeg gående å grue meg til neste gang jeg skal avsted. Uten å ha noe glede av å ha fått den ene, eller styrken til å gå å få neste.

Men jeg kan greie å se det positive i å ha gjort det. For når jeg har gjort det, da er det lenge til neste gang! Det positive bringer mer med seg enn å ta seg sammen

Ett siste eksempel:

Man skal sage av seg benet. Og akkurat denne er det bedre å være positiv på enn å ta seg sammen! Når benet er ferdig saget av, vil man oppnå følgende effekter:

1) Nå må du ta deg sammen. Du er ikke den første som har fått saget av ett ben.

2) Prøv å se det positive i det.

Egentlig er begge råd til å spy av, hva? Men, i en slags ny bevissthet, velger vi her altså å se det positive i det.

Fordi om du bare tar deg sammen, risikerer du lettere å komme tilbake for å sage av neste ben også. Og som vi alle vet; selv om du nå kan hende tittet ned for å forsikre deg, så har vi kun to ben.

Å ha ett ben er bedre enn ingen ben, selv om man allerhelst ville hatt to. Og den siste setninga der var uintelligent og går ikke grundig nok ned i materien, slik man må om man skal lære seg å begynne se etter positiviteten.

Vi tar den igjen:

Gjennom å ta deg sammen, fordi du ikke sluttet puste og hjertet stoppet ikke og du lever videre med ett ben, finner du ingen som helst glede i noe som helst.

Men om du istedet kikker ned på benstumpen, for så å la blikket skli videre på det andre benet og er glad de ikke saget av det og, får du et godt forhold til det gjenværende benet og tar veldig godt vare på det, klipper tånegler jevnlig og pynter det med pene sokker.

Ser du den?

Du blir faktisk glad du har ett ben igjen. Og ett ben kan brukes til mye!

Nå har vi etablert forskjell på å se positivt på, og det å ta seg sammen? Slik at nå er vi ferdige med å ta oss sammen for evig å alltid. OM noen skulle våge seg frampå å

be deg ta deg sammen i fremtiden, så spør om de vet hvor mye viktigere det er å finne positivitet enn å ta seg sammen. Ikke minst fordi man gjennom positiviteten finner en mening i ting og noe å foreta seg i ulike situasjoner i fremtiden, istedet for å ligge der som en bylt med gråteklump i halsen, hulk i stemmen og komme seg gjennom fordi å ta seg sammen er jo rette viset å komme seg igjennom ting på, uten noen form for glede.

Nå tør vi kikke over kanten. Og lete etter neste ting vi kan forsøke se littegranne positivt på.

Det er som regel de svarteste tingene en kan ha mest glede av å se positivt på. En må bare våge å plukke opp følelsen. Kjenne litt forsiktig på den, og å løsne en flik, for å begynne der. Liksom du våkner etter fem år i koma. Ikke har du jobb. Helsa er tydelig ikke så bra, for ellers ville du ikke vært i koma. Vennene dine, ja, hvor er egentlig de? Huset ditt.. klærne? Livet ?

Da er det viktig å begynne ett sted. Å kjenne det var jo enda bra en våknet.

Ellers hadde man jo ikke våknet!

Å begynne sakte å nøste litt. Smile til den minst skumle mannen eller dama på bussen, selv om man risikerer ett løvebrøl tilbake. Man kan og råke ut for å få ett smil tilbake. Legger man da godsia til, kan det hende en er i ferd med å få seg en aldeles speilblank ny liten bussvenn?

Får man løvebrølet? Nei, da vet man jo at man unnslipper ett menneske som ikke forsto at man brøler aller helst løvebrøl i skogen, og så slår man nummeret til 113 og føler seg snill når de står på neste busstopp for å legge ham eller henne i reimer.

Husk det.. Gå i skogen å brøl med jamne mellomrom!

Bare kan hende ikke midt i elgjakta!

Av Hege Anita Aarvold

EN KAN IKKE JUGE PÅ SEG POSITIVITET Å TRO DET ER EN LØSNING AV NOEN SOM HELST VARIGHET. SKAL EN SE DET POSITIVE, ELLER I DET MINSTE BEGYNNE Å LETE ETTER NOE POSITIVT, MÅ DET VÆRE EKTE.

NÅR FLUKTEN BLIR NORMALISERT

I beste mening serverer voksne sine håpefulle alkohol for å lære dem å drikke normalt. En farlig majoritetsmisforståelse. Det eneste de oppnår er å lære barna at det er normalt å drikke.

✦ : ODDMUND HARSVIK

Hva skjer når vi normaliserer bruk av et rusmiddel som endre vår sinnsstemning, sløver ned vårt tungsinn og som fjerner vår selvkritiske sans? Vi etablerer en løsning på livene våre. På kort sikt gir rusmidler oss mot til å bruke våre evner, slik at vi kan mestre ting vi ellers ikke ville ha forøkt oss på.

”Men er ikke det supert da?” spør en venn av meg.

Og supert hadde det vært, hvis rusmiddelet ikke samtidig som å gi mestring også tar fra oss vår kognitive utvikling. Samtidig som det fra å gi frimodighet går over til å skape angst og dermed gir nye, normale grunner til å hive innpå.

”Tar en alkoholen fra en person tar man livsviljen, livsgnist, meninga

med livet, og evnen til å holde ut eget liv og egne valg”, skrev en facebookvenninne på sin status.

Det er en sannhet som vanskelig kan motsis. Langvaring bruk av alkohol, etablert fra ungdommen gjennom de normaliseringsprosessene foreldre og andre voksne gir, blir medisinen for alle typer mestring. Vi kan ikke være sosiale uten, vi føler at vår kreativitet stagnerer, vi er ikke gode nok og så videre. Til slutt burer vi oss inne, våger ikke å synliggjøre vår maktesløshet over livet.

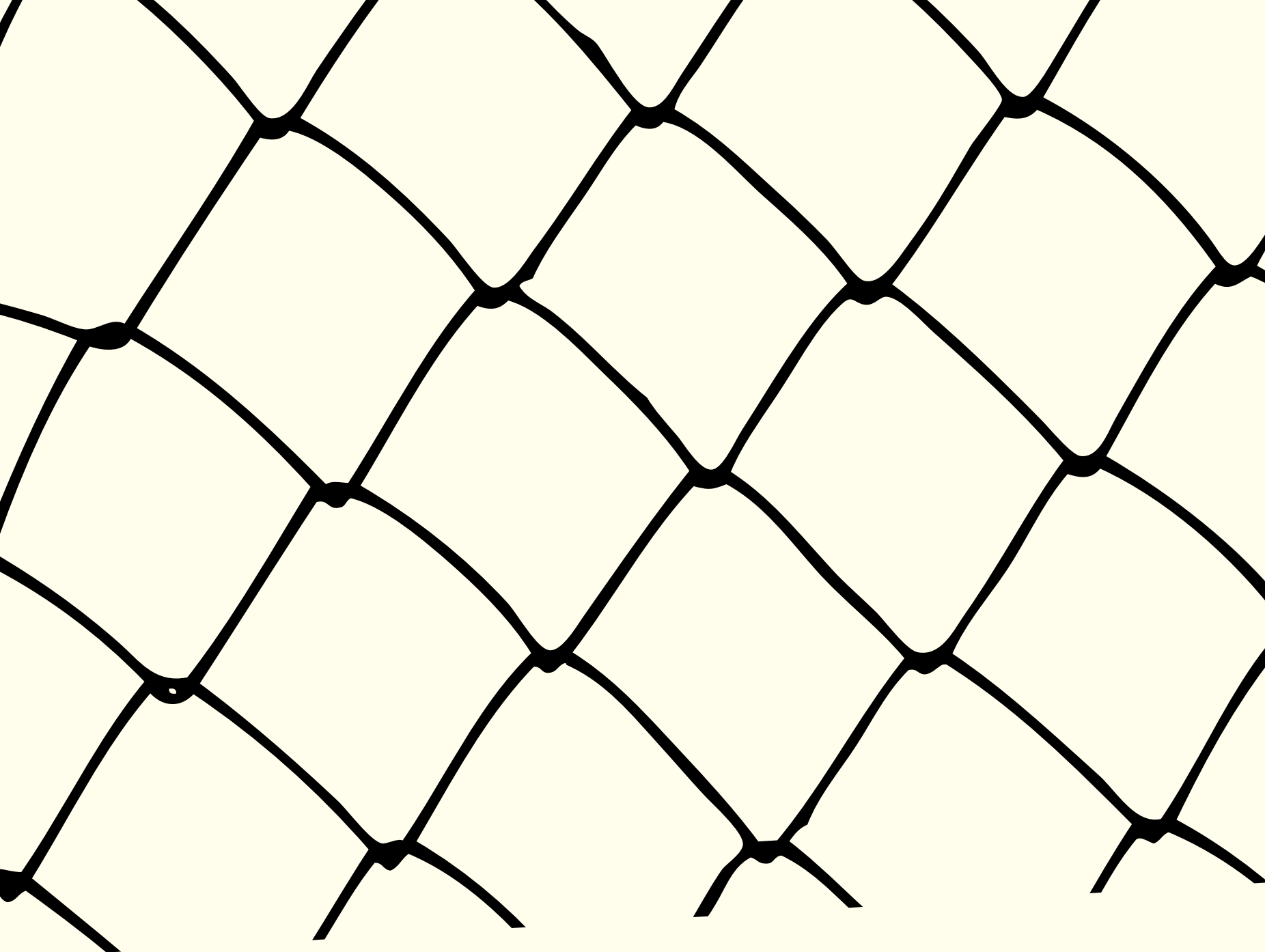
”Men hvordan kan det at vi lar barna smake et lite glass vin bidra til å normalisere bruk av alkohol? Viser vi ikke bare at alkohol skal brukes med måtehold?, spør en tenåringsmor meg.

Og det er ikke svart hvitt. I utgangspunktet kan det å la barna

smake både på øl og vin virke preventivt. Jeg tror ingen likte debutsmaken av verken vin, øl eller andre former for alkohol. Alle kjenner til de typiske grimasene folk skjærer over en stor slurk whisky, konjakk, øl og vin. Men når den renner ned halsen og virkningen sprer seg, kommer det befriende ahhhh-et. Smak blir koblet sammen med virkning. Gir alkohol en positiv følelse den første gangen, forsterker det faren for avhengighet. Får barna en smak av vinen, så liten at den ikke gir velværeeffekt, vil den beske smaken bli stående som grunn til å ikke smake igjen. Men dette er et sjansespill. Å gi barn alkohol, er som å spille russisk rulett.

Du vet ikke når kula går av.

Argumenter om at vi har vår frie vilje, en styrke til å kontrollere når

vi skal og vil drikke alkohol, og hvor mye av rusmiddelet vi vil helle i oss, er vel det mest brukte argumentet på at menneskets bevissthet styrer unna for avhengighet. "Bare ressursvake og viljeveike mennesker blir avhengige", påstås det.

Vår ubevisste del av hjernen er dobbelt så stor som den bevisste. Bilkjøring er et eksempel på hvor sterkt vår ubevissthet styrer oss: Vi setter oss i bilen, programmerer hjernen til at nå skal vi besøke vår beste venn, en arbeidsplass eller et annet sted vi kjenner veien godt til. Vi starter bilen, tar på oss setebeltet og går i kjøremodus. Vi tenker på alt annet enn røde og grønne lys, fotgjengeroverganger, biler som slakker farten foran oss. Likevel kjører vi prikkfritt, stopper, regulerer farten, alt mens vi er alle andre steder enn akkurat i bilen. Jeg er

100 prosent sikker på at jeg ikke er den eneste som har kjørt mil etter mil uten å mentalt være tilstede. Og slik virker også normaliseringen av bruk av rusmidler:

Sjefen var skuffa over meg i dag. Kollegaen legger skylda på meg. Ektefellen er utro. Nav ødelegger livet mitt. Jeg er så glad. Jeg fikk ros. Jeg møtte en gammel venn. For alt for mange voksne, er alle disse eksemplene, og hundrevis av andre, normale grunner nok til at "nå passer det". Sammen med vårt eget forhold til alkohol og andre rusmidler, viser vi barna at i alle fall alkohol er minst like viktig som det daglige brød. Når barna vokser opp til å bli progressive ungdommer, får de gjennom debatter på Internettet og eller i media, forståelsen av at andre rusmidler ikke er farligere enn alkohol, og de normaliserer også illegale

rusmidler som en del av MÅ HA. Å plassere virkningen av rusmidler som en del av vår autonome reaksjoner, ta ei pipe, en dram, et glass vin, en pille, FLYKT, så slipper du kjempe, er ødeleggende for hele samfunn. Samtidig går millioner av mennesker over hele verden til grunne. Det beregnes at nesten tre millioner mennesker dør av skadelig drikking hvert år. Omtrent like mange av legale reseptrusmidler, og 200 000 av illegale rusmidler.

Hvorfor sette i gang kriger for å ta livet av hverandre? Innfør nok av gratis alkohol og frigi reseptnarkotika, legaliser alle illegale narkotiske stoffer, så gjør vi jobben sjøl.

GEVIR KOMMUNIKASJON
INDUSTRIGATA 13, 4632 KRISTIANSAND
TELEFON: +47 38 12 39 00

WWW.GEVIR.NO

AL-ANON OG ALATEEN I KRISTIANSAND

AL-ANONS DISTRIKTSTELEFON

 905 81 822

Al-Anon og Alateen gir håp og hjelp til familie og venner av personer med alkohol/rusproblem, sier en talsperson for selvhjelpsgruppene.

Kvinnen som er gift med en nå tørr alkoholiker, forteller om hvordan hun lot sine bekymringer og sin frustrasjon over mannens misbruk gå ut over omgivelsene.

Om hvordan skammen over situasjonen ble uutholdelig, førte til maktesløshet og løgn, og hun oppfordrer andre som kjenner seg igjen om å ta kontakt med selvhjelpsgruppen.

Al-Anon er en selvhjelpsgruppe for voksen familie, venner og nære omgivelser av alkoholikeren/

rusavhengige. Alateen er møtested for barn i tenårene der en eller begge foreldrene sliter med rus. Møtene i Alateen ledes av en voksen fra Al-Anon.

Al-Anon familiegruppe, avdeling Kristiansand, holder møte hver mandag klokken 1930, på Lahelle skole, og hver torsdag klokken 1930, i Gyldengården 23, inngang

Festningsgaten 9. Alateen holder møte på samme tid som Al-Anon har møte på Lahelle skole.

Lesere i Kristiansand og andre deler av Agder, som har noen nære relasjoner som sliter med rus, kan henvende seg til: Al-Anons distriktstelefon 905 81 822

VI STØTTER KLAR

SLOTTET
SHOPPING

Lillemarkens
det lille
ekstra

ADVOKATFIRMA
TOFTE
www.advtofte.no

 spareskillingsbanken

NÆRINGSMEGLEREN
SÆDBERG & HODNE
Riktig adresse for gode forretninger

LEDIG
ANNONSEPlass

LEDIG
ANNONSEPlass

LEDIG
ANNONSEPlass

LEDIG
ANNONSEPlass

Bli med å støtte Gatemagasinet Klar, samtidig som du profilerer din bedrift; ring Ronny Bjørnstad på tlf 413 07 039 eller send mail til ronny.bjornestad@gmail.com for mer informasjon

KLAR TAKKER

Kristiansand Kommune som har bidratt siden oppstart.

Takk til Fylkesmannen i Vest-Agder som på slutten av 2011
som bidro med en engangssum på kr. 50 000.

Vi takker også T5 i Arendal for å ha tatt på seg distribusjonen av Gatemagasinet Klar i distriktet.
Det gir målgruppene mulighet til å benytte seg av gatemagasinkonseptet også der. På samme måte
takker vi Nav i Lyngdal og Frivillighetssentralen i Vennesla. ASVO – Kvinesdal. Ronny, leder av
Prolar Sør, tar seg av distribusjonen i Søgne. Fyrliset i Mandal.

Til Cultiva som i år betalte ut kr. 100 000, som ble bevilget i 2010

Takk til alle som har kjøpt støtteannonser.

Takk til befolkningen som har synliggjort sin støtte til dette prosjektet.

Foreninger og lag som støtter oss gjennom frivillig hjelp og pengegaver.

Vi takker de som hittil har støttet oss gjennom "givertjenesten"

Det er også mulig å støtte oss gjennom å kjøpe Klar-effekter, kunst og bøker, enten gjennom nett-
butikken www.klar.as eller direkte fra våre lokaler.

Alle som føler for å støtte oss økonomisk, kan sende et beløp til bankgiro:

Klar
Dronningensgt 77/75
4608 Kristiansand
Kontonr. 3126 24 12604

Merk giroen med "Givertjeneste"

.....

Neste nummer har temaet "Konflikter".

Disse har bidratt til dette nummeret av Gatemagasinet Klar:

Oddmund Harsvik:

Leder av stiftelsen Klar. Administrativ leder, ansvarlig redaktør og journalist.
Tlf: 38028433, mobnr. 41127153, oddmund@klar.as www.klar.as

Leif Strøm:

Styremedlem stiftelsen Klar. Journalist, og medlem av redaksjonsstyret i KLAR Kristiansand.
Mobiltlf. 92650468, leif@klar.as

Natalia B. Harsvik

Distribusjonansvarlig, skribent, styremedlem i Stiftelsen Klar og medlem redaksjonstyret;
Mobiltelf: 90847774. flodhest88@hotmail.com

Arvid Bergstøl

Illustratør, skribent og spaltist, medlem av redaksjonsstyre.
Mobilnr: 92869479, tlf: 38014849 arviddesign@hotmail.com

Tor Erik Schrøder

Frilansfotograf, medlem redaksjonsstyret

07 SØR

Layout- og deskansvarlige

07 SØR

Trykkeri

Andre bidragsytere:

Gunnar Sem
Trond Mathisen Merdem
Åsmund Olaf Unhjem
Per Emanuelsen
Valgerd
Trygve Tønnesen, Fotomiljø

Gatemagasinet Klar er medlem av International Network of Street Papers (INSP)

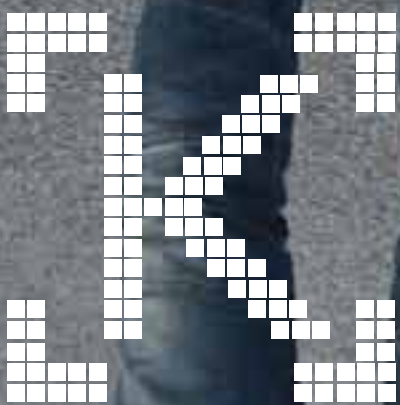
Forsiden: Oddmund Harsvik
Motiv: Trond Henry Blattmann

Baksidebilde: Oddmund Harsvik
Motiv: Annerledes

.....

Gatemagasinet Klar er medlem av International Network of Street Papers (INSP)

GATEMAGASINET KLAR

Tilstedeværelse • Toleranse • Ydmykhet

Gatemagasinet KLAR koster 60,-
Selger beholder halvparten

Neste nummer har temaet
"Konflikter"

